

SLOVENIJA - HRVAŠKA - Komentarji v hrvaških medijih

Jadranka Kosor na udaru zaradi vsebine dogovora s Pahorjem

Očitajo ji, da naj bi ves čas lagala oziroma ni povedala vse resnice - Moti jih Rehnov predlog

ZAGREB - Premierka Jadranka Kosor nam je ves čas lagala ali vsaj ni povedala celotne resnice o dogovoru s Slovenijo, ocenjuje včerajšnji Jutarnji list. Novi list se sprašuje, zakaj bi Ivo Sanader čestital Kosorjevi za dogovor, ki ga je sam zavračal. Večernji list pa predstavlja junijski predlog Ollija Rehna, ki bo podlaga za nadaljevanje pogovorov o meji.

Kosorjeva je zamolčala, da bo podlaga za nadaljevanje pogajanj o hrvaško-slovenski meji drugi in ne prvi predlog evropskega komisarja za širitev Ollija Rehna, kar je po pisanju Jutarnjega lista razlika iz dveh razlogov. Kot dodaja, je prvi razlog odločitev sabora, ki je sprejel prvi predlog, in dokler tega poslanci ne bodo spremenili, je omenjena odločitev obvezujoča. Drugič, Rehnov junijski predlog je manj ugoden za Hrvaško kot prvi, najbolj problematična pa je formulacija, ki lahko implicira, da bo Slovenija zagotovila nemoten dostop do odprtega morja, piše komentatorica.

Kosorjeva se je obnašala kot njen predhodnik Ivo Sanader, ki je mesece in mesece prekrival resnico o gospodarskem stanju države, dodaja zagrebški časnik. "Strašno je, da premierka prekriva resnico in laže javnosti. Zaradi takšnih prevar se v urejenih državah zahteva odstop. Opozicija ima polno pravico, da njen odstop tudi zahteva". Sicer pa to ne pomeni, da je treba oporekati dogovoru, ki ga je Kosorjeva dosegla s Pa-

horjem, čeprav ni tako ugoden, kot se je mislilo prvi trenutek, opozarja Jutarnji list. "Bodimo realni, dogovor je še vedno boljši od stanja hladne vojne, v katerega sta bili še pred dvema mesecema ujeti dve državi. Z umikom slovenskem blokade procesa pristopa EU, je Hrvaška že pridobila," sklene komentatorica.

Zakaj bi bil Sanader po sestanku v Ljubljani navdušen nad Kosorjevo, ki je sprejela, da se spor o meji ureja na osnovi Rehnovega predloga, ki je bil podan 15. junija, ki jo je bivši premier zavrnil, sprašuje Novi list. "Sanader je zavračal in kričal, da ne bo dal niti pedi hrvaškega ozemlja, ter naj Ljubljana poskusi odvzeti ozemlje Berlusconi. Podpiral ga je šef hrvaških pogajalcev o meji, akademik Davorin Rudolf, ki je grmel proti slovenski aroganci in neznosnih teritorialnih pretenzijah, obenem pa je kazal prezir do glavnega arbitra EU Martija Ahtisaarija", spominja komentatorica reškega časnika.

MEDIJA
NAPADAŽO
JADRANKO
KOSOR

"Kosorjeva je Sanaderjevo politiko vrgla v koš, znebila se je Rudolfa in ostalih hrupnežev, ki bi jutri lahko na Slovenijo poslali vojsko, sklenila mir s Pahorjem, umaknila blokado in omogočila pogajanja s Slovenijo in vse to v dveh mesecih. Če ji Sanader zdaj čestita, kdo je zdaj neumen," sklene Novi list.

Večernji list pa objavlja Rehnov junijski kompromisni predlog Rehna, ki so ga označili kot "načrt sporazuma o urejanju spora med vladami Republike Slovenije in Republike Hrvaške".

Omenjeni dokument med drugim predvideva, da bo petčlansko arbitražno sodišče, o katerem naj bi se pred tem dogovorili državi, "ugotovilo potek meje na morju in kopnem med Hrvaško in Slovenijo, ter režim za uporabo morskih območij in dotik (contact v angleškem izvorniku) Slovenije z odprtim morjem", je povzel časnik. Dodaja, da bo sodišče to počelo na podlagi pravil in načel mednarodnega prava, načela pravičnosti (equity) in dobrososedskih odnosov, odločilo pa naj bi v roku enega leta. Časnik pojasnjuje, da "laiki" ne bi doživeli kot sporne zamenjavo besed "contact" s "junction", ker nobena izmed besed izrecno ne pomeni, da gre za raztezanje slovenskega morja do točke, v kateri se bo dotikal z mednarodnimi vodami, vendar pa je obe možno tudi tako tolmačiti. (STA)

Žerjav napovedal zbiranje podpore za referendum o Hrvaški

LJUBLJANA - Predsednik SLS Radovan Žerjav je včeraj v Ljubljani napovedal, da bo stranka jutri začela zbirati podporo za razpis referenduma o arbitražnem sporazumu med Slovenijo in Hrvaško, ki naj bi opredelil način določanja meje med državama.

SLS bo tako že jutri v Ljubljani odprla prvo stojnico, na kateri bodo zbirali podporo za referendum. Zbirali bodo sicer načelne izraze podpore, da bi stranka vedela, ali lahko po morebitni ratifikaciji arbitražnega sporazuma v državnem zboru v roku formalno zbere 40.000 podpisov za razpis naknadnega zakonodajnega referenduma.

Jutri pohod in literarno druženje na Kokoši

LIPICA - Združenje književnikov Primorske vabi vse, ki jim je všeč literatura in pohodništvo, jutri na literarno druženje na Kokoši, ki je s svojimi 670 metri nadmorske višine del gričevja, ki ločuje Sežanski Kras od Tržaškega zaliva. Zbor bo ob 14. uri pri bivšem mejnem prehodu Lipica, od koder bodo krenili na Kokoši, kjer bo od 16. do 18. ure literarno branje. V planinski koči na Kokoši je mogoče tudi prespati. V primeru slabega vremena pohod odpade. Prijave zbirajo na e-naslovu: david.tercon@siol.net". (O.K.)

HRVAŠKA - Predsedniške volitve

Ivo Josipović (SDP) tudi uradno potrdil kandidaturo

ZAGREB - Predsedniški kandidat hrvaške SDP Ivo Josipović je včeraj v Zagrebu tudi uradno objavil svojo kandidaturo na prihodnjih volitvah za predsednika države, ki bodo najpozneje v začetku leta 2010. SDP se je odločila za Josipovićevo kandidaturo na strankarskih volitvah sredi julija letos. Predsednik socialdemokratov Zoran Milanović je izrazil prepričanje, da bo njihov kandidat osvojil dva zaporedna mandata predsednika republike ter da bo potem "Hrvaška država z nasmehom".

Poslanec v hrvaškem saboru in profesor na pravni fakulteti Josipović je včeraj predstavil tudi člane svojega volilnega štaba, med katerimi ni bilo njegovega protikandidata na strankarskih volitvah, tudi poslanca in ekonomskega strokovnjaka Ljuba Jurčiča. Po njegovem julijskem porazu na strankarskih volitvah so hrvaški mediji ugibali, da se bo Jurčič vključil v predsedniško tekmo kot neodvisni kandidat. Jurčič je bil sicer na prejšnjih parlamentarnih volitvah nekaj časa tudi kandidat SDP za hrvaškega premierja.

Ivo JOSIPOVIĆ

Na včerajšnji novinarski konferenci ni bilo niti zagrebškega župana Milana Bandića, ki tudi ne želi jasno povedati ali bo tudi on kandidiral za predsednika države, kot že mesece ugibajo hrvaški mediji. Josipović je dejal, da pričakuje Bandićevo podporo.

Po zadnjih javnomnenjskih raziskavah je Josipović v prepričljivem vodstvu pred ostalimi predsedniškimi kandidati in ima več kot dvakrat višjo podporo kot kandidat HDZ Andrija Hebrang ali neodvisni Nadan Vidošević. (STA)

SMRTNA KOSA - Furlanski pesnik je bil star 81 let

Odšel je Morandini

Bil je še poln načrtov - Pri ZTT je pred dvema letoma izšla njegova dvojezična pesniška zbirka

VIDEM - V 81. letu starosti je nepričakovano umrl Luciano Morandini, furlanski pesnik, pisatelj, pedagog in kolumnist. Do zadnjega je bil aktiven in še poln načrtov.

Morandini se je rodil leta 1928 v kraju San Giorgio di Nogaro, živel pa je v Vidmu, kjer je bil v preteklosti tudi občinski svetnik socialistične stranke. Politika je bila dolga desetletja njegova velika ljubezen. Soustanovil in vodil je tudi številne politične revije, med katerimi je bila revija Politica e cultura, ki je imela uredništva tudi v Ljubljani, Parizu in Duesseldorfu.

Na svoji plodni ustvarjalni poti je napisal nekaj krajših romanov, predvsem pa številne pesniške zbirke. Njegovi verzi so bili prevedeni v angleščino, nemščino, slovenščino in srbohrvaščino. Leta 2007 je Založništvo tržaškega tiska izdalo dvojezično zbirko Iti - hoditi / Camminando camminando; Morandinove poezije je v slovenščino prevedel Marko Kravos.

Luciano Morandini

MIHA OBIT

PIVKA - Ob 200. letnici ustanovitve Ilirskih provinc

Ponazoritev bitke pri Razdrtem leta 1809

Prikaz vojaškega življenja v avstrijski in francoski armadi ob koncu 18. in začetku 19. stoletja - Višek dogajanja v Parku vojaške zgodovine jutri in v nedeljo

V vojaških taborih so bili takrat tudi otroci

PIVKA - V Parku vojaške zgodovine v Pivki letos s III. Festivalom vojaške zgodovine obeležujejo 200-letnico avstrijsko-francoskih vojn in posledično ustanovitve Ilirskih provinc. Zdal je tradicionalni festival je večdnevni dogodek, ki je nastal v sodelovanju med partnerji: Turizem Kras d.d., Občina Pivka, Vojaški muzej Slovenske vojske in Lokalni pospeševalni center Pivka. Festival se je začel včeraj z otvoritvijo razstave »Napoleonski orli nad Alpami« avtorja Fedja Klavore in filmskim večerom v Parku vojaške zgodovine Pivka in se bo končal do v nedeljo.

Festival bo dosegel vrhunec jutri in v nedeljo s ponazoritvijo vojaškega življenja v avstrijski in francoski armadi ob koncu 18. in začetku 19. stoletja ter spektakularno ponazoritvijo bitke pri Razdrtem, ki je potekala med 18. in 21. majem 1809. leta (jutri ob 14. uri). Bitka predstavlja enega večjih in pomembnejših vojaških spopadov na našem območju.

Na ponazoritvi omenjene bitke v Parku vojaške zgodovine Pivka bodo nastopile ponazoritvene skupine iz Slovenije, Avstrije, Italije in Češke. Sodelovalo bo več kot sto uniformiranih pešakov, topničarjev in konjenikov v zgodovinskih uniformah. Obiskovalci bodo tako jutri kot v nedeljo lah-

ko podoživljali takratno vojaško življenje v vojaškem taboru avstrijske in francoske armade, ki bo postavljen v Parku vojaške zgodovine, kjer jih bo animiral tudi sam Napoleon Bonaparte. Ob samem taboru bo poskrbljeno za hrano in pijačo, cel dan (od 10. oz. 9. ure dalje) bodo potekale otroške delavnice, mogoče si bo mogoče ogledati tankovsko-artilerijsko zbirko in druge zbirke Parka vojaške zgodovine, mogoče se bo povzpeli na Primož, kjer bodo čez cel dan organizirana vodenja po podzemnih utrdbah.

Bitko pri Razdrtem je na zanimiv način opisal Josip Jurčič, ki je po spominih slovenskega vojaka Andreja Pajka napisal Spomine starega Slovenca. Andrej Pajk je bil vojak v novomeškem brambovskem bataljonu, ki je po bitki pri Razdrtem padel v francosko ujetništvo, doživel pohod v Francijo in prisilno delo, ki ga je komaj preživel, po vrnitvi v domovino pa so ga vtaknili še v francoski Ilirski regiment, ki je doživel vse strahote Napoleonovega pohoda v Rusijo. Dramska uprizoritev Spominov starega Slovenca bo jutri ob 15. uri prikazana v okviru III. Festivala vojaške zgodovine, popestrila pa jo bo tudi nastop samega francoskega cesarja, ki bo povedal zgodbo o kontroverznem odnosu med Napoleonom in Slovenci.

RIM - Uradni obisk predsednika slovenske vlade

Pahor danes z Berlusconiem tudi o slovenski manjšini v Italiji

V Vatikanu srečanje z državnim tajnikom Svetega sedeža Bertonejem in s kardinalom Rodetom

RIM - Predsednik slovenske vlade Borut Pahor se bo danes mudil na delovnem obisku v Italiji in pri Svetem sedežu. V okviru obiska se bo sestel tudi z italijanskim kolegom Silviom Berlusconiem.

Kot so sporočili iz Pahorjevega kabineta, je srečanje med slovenskim in italijanskim premierjem namenjeno predvsem nadaljevanju in poglobitvi dobrega političnega dialoga ter sodelovanju obeh držav na različnih področjih. Predsednika vlad bosta posebno pozornost namenila povečanju gospodarskega sodelovanja in iskanju novih potencialov na tem področju ter izmenjavi stališč glede reševanja finančne in gospodarske krize, energetske varnosti in drugih energetskih vprašanj. Pahor se bo sestel tudi z državnim tajnikom Svetega sedeža Tarcisio Bertonejem in kardinalom Francetom Rodetom, popoldne pa se bo srečal tudi s podpredsednikom industrijskega združenja Confindustria Giuseppejem Morandijem in skupino italijanskih gospodarstvenikov.

Slovenska manjšina bo ena glav-

nih, če že ne glavna tema pogovora med Pahorjem in Berlusconiem, ki se ga bo menda udeležil tudi italijanski zunanji minister Franco Frattini. Po napovedih iz Ljubljane naj bi premier Pahor v Rimu načel tudi vprašanje vrnitve umetnin, ki so bile iz cerkva na Primorskem odnešene v času druge svetovne vojne.

Premiera se bosta gotovo dotaknila tudi vprašanja gradnje plinskih terminalov v Tržaškem zalivu. Posebno žavejskega, za katerega je italijansko okoljsko ministrstvo, kot znano, že izdalo okoljevarstveno dovoljenje.

Gospodarsko sodelovanje med Italijo in Slovenijo je zelo dobro. Italija je drugi najpomembnejši trgovinski partner za Slovenijo, takoj za Nemčijo. Lani je menjava med državama presešla presegla 6,5 milijarde evrov, pri čemer je slovenski izvoz znašal 2,4 milijarde evrov, uvoz pa 4,15 milijarde evrov. Slovenija v Italijo največ izvažata avtomobile in njihove dele, iz Italije pa slovenska podjetja največ uvažajo mineralna gornja in olja.

Borut Pahor in Silvio Berlusconi sta se doslej enkrat srečala in sicer lanskega decembra v Bruslju na vrhu prvih ministrov Evropske unije

BOBO

POSLANICA PREDSEDNIKOV SKGZ IN SSO RUDIJA PAVŠIČA IN DRAGA ŠTOKE

TRST - Ob današnjem obisku predsednika vlade Republike Slovenije Boruta Pahorja v Rimu pri predsedniku vlade Italijanske Republike Silviu Berlusconiu sta predsednika krovnih organizacij Slovencev v Italiji, Rudi Pavšič za Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo (SKGZ) in Drago Štoka za Svet slovenskih organizacij (SSO), naslovlila obema premierjema priložnostno poslanico. Ob tem sta jima posredovala tudi dokument o položaju slovenske narodne skupnosti v Italiji in z njo povezanimi odprtimi vprašanji. Poslanico objavljamo v celoti.

Spoštovana predsednika!

Dovolite nam, da Vama ob skupnem srečanju v Rimu dne 18. septembra posredujemo nekaj misli in stališč, ki so v ospredju našega zanimanja v zvezi s problemi, ki danes zaskrblyajo pripadnike slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Slovinci v Italiji, ki živimo v deželi Furlaniji-Juljski krajini kot etnično strnjena in zgodovinsko-politično priznana skupnost, smo se v teku stoletij morali soočiti z nemajhnimi političnimi, socialnimi in etničnimi problemi, a smo z veliko mero realizma znali obstoječe probleme sproti reševati.

Ko je nastala dežela Furlanija-Juljska krajina kot peta dežela s posebnim statutom (po Siciliji, Sardiniji, Dolini Aoste in Južnotirolski deželi) prav zaradi prisotnosti slovenske narodne skupnosti v njenih mejah, smo bili prepričani, da bo slednja imela primarne dolžnosti in tudi zakonodajne pristojnosti v reševanju problemov do nas, vendar se je to le delno uresničilo, ker ni dežela Furlanija-Juljska krajina imela primarnih pristojnosti do soočanja in reševanja naših odprtih vprašanj.

Z nemajhnimi težavami smo šele leta 2001 dočakali izglasovanje v rimskem parlamentu zaščitnega zakona (št. 38/2001), ki naj bi začel globalno reševati naša odprta vprašanja. Pri vsej dobri volji, ki je bila v nas vseh, pa se je pri zaščitnem zakonu in njegovi konkretizaciji marsikaj zataknilo tako, da smo še vedno v negotovem stanju glede naše bodočnosti.

Živimo v času, ko se vse naglo spreminja, ko državne meje izgubljajo na tisti vidljivosti in moči, ki so jo imele v preteklosti, in teh novih časov se zaveda zelo jasno tudi naša slovenska narodna skupnost.

Izhajamo iz stališč, ki so vklesana v členu 6 italijanske ustave in v členih slovenske ustave, ki izrecno govorita o pravicah svojih narodnih manjšin, izhajamo iz naših skupnih zgodovinskih in političnih izkušenj in si želimo, da bi naša skupnost polnokrvno in nemoteno živela v uživanju vseh pravic, ki ji v normah ustave ter mednarodnih pogodbah (mislimo tu predvsem na Londonski sporazum iz leta 1954 ter Osimski sporazum iz leta 1975) tudi pritečejo.

Boli nas, da smo v letu 2009, ko smo s polnimi pljuči zadihali v novi evropski realnosti, še vedno brez uresničitve nekaterih naših temeljnih pričakovanj: gre za dosledno zagovarjanje dvojezičnosti povsod tam, kjer to predvidevajo mednarodni sporazumi, načela republiške ustave, smernice statuta

dežele Furlanije-Juljske krajine, pokrajinski in občinski predpisi. Še vedno se nam grobo odreka pravica uporabe slovenskega jezika v javnosti, kar je pod vsako evropsko moderno etiko – zakonodajo.

Še vedno se naše organizacije ubadajo s finančno krizo zaradi nezadostnih sredstev finančnega značaja, ki jim zdaj preti celo gospodarska kriza, ki je zajela tudi naše države, Evropo in ves svet.

Bojimo se, da bodo naše organizacije prišle ob tista sredstva, ki so jim tako krvavo potrebna za obstoj, nemoten razvoj in učinkovito delovanje med ljudmi in na teritoriju, na katerem je zgodovinsko prisotna slovenska narodna skupnost. Gre za preživetje nad 300 društev in ustanov, ki delujejo v okoliščini obeh krovnih organizacij, to je SKGZ in SSO, kateri imata veliko odgovornost, da ne bi prišlo do okrnitve ali celo ukinitve njih dejavnosti.

Prepričana sva, spoštovana predsednika, da bosta med svojim skupnim srečanjem znala posvetiti tej problematiki primerno pozornost tudi v duhu velikih evropskih idealov in tako učinkovito rešiti probleme, ki sva jih predložila, oz. objasnili.

Krovni organizaciji, ki delujeta med Slovenci v Italiji in ki si vneto želita plodno sodelovanje in dobre sosedne odnose med Republikama Italijo in Slovenijo, Vama izrekata svoja iskrena voščila, da bi Vaša prizadevanja rodila tiste sadove, ki si jih mi in z nami celotna slovenska narodna skupnost tako srčno želijo in si zanje vztrajno prizadevajo.

**Rudi Pavšič, predsednik SKGZ
Dr. Drago Štoka, predsednik SSO**

Položaj slovenske narodne skupnosti v Italiji v letu 2009 Splošno

Slovenska narodna skupnost v Italiji in obravnava njenega položaja v Italijanski republiki si zasluži posebno pozornost v pogovorih med predstavniki dveh sosednjih držav, Italije in Slovenije. Dejavnost je na političnem, kulturnem in tudi gospodarskem področju, ki ga tradicionalno naseljuje, pri čemer se aktivno vključuje v italijanski (še posebej prostor AD FJK) in slovenski prostor. Iz tega vidika ji je pripisati pomembno vlogo veznega člana in promotorja čezmejnih odnosov, kar velja ohraniti in spodbujati tudi v prihodnje.

Pozdravljamo aktivno delovanje slovenske narodne skupnosti na vseh področjih, tudi njeno sodelovanje z italijansko narodno skupnostjo v Sloveniji, saj skupaj pripomoreta k zagotavljanju in izpolnjevanju pravic.

Njen obstoj, delovanje in razvoj je tesno povezan z redno finančno podporo obeh držav, še posebej Italijanske države in dežele Furlanije Juljske krajine.

RUDI PAVŠIČ

DRAGO ŠTOKA

Izpolnjevanje določil zaščitnega zakona 38/01

Potrebno je polno izpolnjevati določila zaščitnega zakona št. 38/01, ki opredeljujejo tudi časovni okvir izpolnjevanja obveznosti.

Od italijanske vlade pričakujemo, da bo na ustrezen način spodbujala krajevne uprave (v prvi vrsti AD FJK), da se celovito določila, ki predvidevajo izpolnjevanje dvojezičnosti v javnosti.

Finančna situacija

Obstaja velika zaskrbljenost zaradi ukrepov Vlade Italijanske republike glede finančne usmeritve za triletno obdobje od 2009 do 2011. V letu 2008 je slovenska narodna skupnost iz finančnega sklada, predvidenega v Zakonu o zaščiti slovenske jezikovne skupnosti v Italiji (zakon št. 38/01) prejela 5.250.000 Eur. Predlog italijanske vlade predvideva znižanje sredstev, tako da bi manjšina v letu 2010 prejela 1.190.000 in leta 2011 celo 2.130.000 Eur manj prispevkov.

Zniževanje finančnih sredstev bi vodilo v krčenje in celo ukinitve delovanja številnih slovenskih manjšinskih kulturnih in vzgojnih institucij, periodičnega tiska, založništva, gledališča, kljub obveznostim, ki jih je Italijanska republika sprejela z mednarodnimi pogodbami; Londonski memorandum iz leta 1954 in Osimski sporazumi iz leta 1975, ratificirani leta 1977.

Pričakujemo, da bo slovenska narodna skupnost deležna takšnih ukrepov Vlade Italijanske republike, da bo ohranila nivo zaščite kot izhaja iz obvez po mednarodnih sporazumih in njene notranje zakonodaje. Potrebna je sistemski rešitev finančnega vprašanja in zagotovitev višine že dodeljenih sredstev, tudi glede na dejstvo, da so le-ta ostala nominalno na isti vrednosti kot leta 1992, kar pomeni več kot 50% realno znižanje finančnih sredstev v zadnjih 16 letih.

Republika Slovenija, kljub finančni in gospodarski krizi, ni znižala finančne podpore italijanski manjšini v Sloveniji, kar pričakujemo tudi od inštitucij italijanske države v odnosu do slovenske narodne skupnosti.

Slovensko stalno gledališče

Krčenje sklada za gledališča (FUS) bo prizadelo tudi Slovensko stalno gledališče v Trstu. To ohranja status stalnega gledališča, kar potrjuje tudi Zakon št. 38/01. Gledališče je vselej delovalo na visoki umetniški ravni in je s podnapisi dostopno tudi italijanskemu občinstvu. Brez ustreznih sredstev pa ne more delovati.

Nesprejemljivo je, da krajevne javne ustanove, med njimi Občina Trst, Pokrajina Trst in AD FJK, še vedno ne spoštujeta jasnih finančnih obvez, ki so predvidene za Stalna gledališča.

Ustrezne institucije v Rimu pozivamo, da pripomorejo k nadaljnjemu delovanju gledališča in v okviru svojih pristojnosti posredujejo pri ustanov-

nih članicah gledališča (Občina Trst, Pokrajina Trst in AD FJK), da začnejo izpolnjevati zakonske obveznosti, tudi finančne narave, in z njimi povezano vprašanje upravljanja Kulturnega doma v Trstu.

Šolstvo

Vlada Italijanske republike naj tudi pri reformah na področju šolstva spoštuje specifične manjšinske potrebe oz. da v sodelovanju z manjšino išče najboljše rešitve za učinkovit razvoj slovenskega šolstva v Italiji, tudi v duhu spremenjenih razmer na tem področju.

Brez upoštevanja omenjene specifikke bi bilo z novimi normativi v programskem načrtu italijanskega Ministrstva za šolstvo, univerzo in raziskovanje, prizadeto celotno šolstvo s slovenskim učnim jezikom. Z dobesednim izvajanjem načrtovane reforme na področju javnega šolstva bi se izrazilo skrčilo šolska mreža in šolske storitve, kar bi še posebej obubožalo izobraževalne ponudbe v slovenskem jeziku ter možnosti za mlade generacije.

Zakon št. 38/01 predvideva tudi ustanovitev slovenske sekcije v okviru glasbenega konservatorija Tartini, pri čemer naj se najde ustrezna rešitev. Pripadniki slovenske manjšine so člani Komisije za slovenske šole pri deželnem šolskem uradu, ki ima le posvetovalno naravo, zato predlogi in stališča izražena v tem telesu niso zavezujoči. Predlagamo, da se okrepi vloga navedene Komisije, ki jo predvideva zakon št. 38/01, tako da se bistveno upošteva njene predloge.

Predlagamo, da se čim prej uredi organik deželne šolskega urada, kot večkrat zagotovljeno s strani pristojnega ministrstva in za kar obstajajo sredstva iz zakona 38/01.

Mediji

Ob napovedanem krčenju prispevkov in spremembi zakonskih določil na področju medijev bi bila slovenska narodna skupnost osiromašena za informacije v slovenskem jeziku, poleg tega pa bi postal vprašljiv njen obstoj v javnem in medijskem življenju. Zaradi majhnega števila potencialnih uporabnikov namreč manjšina nima objektivnih možnosti, da bi njeni časopisi preživeli s trženjem in reklamo.

Uredi naj se delovanje Primorskega dnevnika in drugih manjšinskih tiskanih medijev, ki so deležni podpore iz vsedravnih zakonov.

Ob uvedbi digitalnega sistema pričakujemo, da se bo vidljivost in slišnost slovenskih programov Rai udeležila na teritoriju, kjer živi slovenska narodna skupnost v AD FJK.

Ob novih tehnoloških spremembah naj se upošteva, da so slovenski radio in TV vidni in slišni na celotnem ozemlju, kjer živi slovenska narodna skupnost, kar izhaja iz zakona št. 103/75 in drugih državnih in deželnih določb.

Dosledna uporaba slovenskih imen in priimkov

V doglednem času naj se dokončno uredi pravilno pisanje imen in priimkov na vozniških dovoljenjih, zdravstvenih izkaznicah in vseh javnih dokumentih, kot je to zagotovljeno s strani pristojnih organov.

PODJETJA - Sinoči v Novi Gorici razglasili regijsko najhitreje rastoče podjetje 2009

Primorsko-notranjska gazela je koprsko podjetje Finali Trading

Ukvarja se z zbiranjem in predelavo gradbenih odpadkov - Dela tudi v Italiji

NOVA GORICA - Časopisna družba Dnevnik je včeraj v Novi Gorici razglasila primorsko-notranjsko gazelo 2009. Najhitreje rastoče podjetje v regiji in finalist izbora za naziv zlata gazela 2009 je podjetje Finali Trading, v katerem zbirajo in predelujejo gradbene odpadke ter opravljajo rušitvena dela. Sicer pa je sto primorsko-notranjskih gazel v petih letih, od leta 2003 do 2008, prihodke povečalo za 5,3-krat. Najhitreje rastoča primorsko-notranjska podjetja so rasla tudi po številu zaposlenih, saj so v petih letih ustvarila 827 delovnih mest in so leta 2008 zaposlovala 1.554 ljudi.

Podjetje Finali Trading je sad bogatih obrtniških izkušenj Emila Grižona, ki izhaja iz kmečke primorske družine in še danes tudi kmetuje, a je vedno čutil, da zmore še več. Pri svojem delu združuje prakso s teorijo in ljudi z rezultati, pri čemer se izredno hitro prilagaja, kar kaže njegova pestra osebna podjetniška pot. Njegovo načelo je: Ne ostani na mestu!

Podjetje Finali Trading je Emil Grižon ustanovil pred 19 leti. Priložnost je prepoznal v zbiranju in predelavi gradbenih odpadkov, danes pa njegovo podjetje opravlja tudi rušitvena in zemeljska dela po naročilu domačih in italijanskih podjetij. Za zbiranje odpadkov je treba imeti ustrezno zemljišče, zato je podjetje odkupilo več zemljišč, na katerih izvaja samostojno agromelioriranje s predelanimi gradbenimi odpadki. Žal ga občina omejuje pri predelavi odpadkov, saj se že nekaj let neuspešno dogovarja za povračilo vložka v komunalno opremljenost zemljišča in izdajo dovoljenja za novo lokacijo. Ker mnogi gradbeni odpadki niso predelani po črki zakona in v duhu varovanja okolja, temveč so odvrženi »neznano kam«, direktor pričakuje, da se bodo v prihodnosti potrebe po zbiranju in predelavi odpadkov še povečale.

Med nominirance za primorsko-notranjsko gazelo 2009 je metodološka komisija poleg podjetja Finali Trading uvrstila še podjetji All G Mont, ki gradi stanovanjska in nestanovanjska poslopja, specializirala pa se je za projektiranje in gradnjo ekoloških in energetsko varčnih stanovanjskih hiš, in podjetje Sec, ki razvija in proizvaja osebna, tovorna in malotovorna dvigala.

Sto primorsko-notranjskih gazel v petih letih (2003-2008) povečalo prihodke za 5,3-krat (povprečni indeks rasti celotne regije v istem obdobju je

164). Podobno rast je imelo sto primorsko-notranjskih gazel po številu zaposlenih, saj so v petih letih ustvarile 827 delovnih mest in so tako leta 2008 zaposlovala že 1.554 ljudi. Sto najhitreje rastočih podjetij je v letu 2008 skupaj ustvarilo 453.033.880 evrov prihodkov, od tega kar 99 odstotkov s prodajo, pri tem pa so ustvarile 18.813.300 evrov čistega dobička. Gazele so število zaposlenih povečale za 2,13-krat, medtem ko se je število zaposlenih v celotni regiji v istem obdobju povečalo za 1,05-krat. Gazele so leta 2008 v povprečju ustvarile 102.443 evrov dodane vrednosti na zaposlenega, povprečje v regiji pa je bilo 32.588 evrov na zaposlenega.

Izbor najuspešnejših regijskih gazel se bo nadaljeval do 22. oktobra, ko bo v Cankarjevem domu v Ljubljani sklepna prireditve v razglasitvi zlate gazele 2009. V finalni izbor je poleg Finali Tradinga že uvrščeno najhitreje rastoče podjetje osrednje Slovenije Salbatring International.

Emil Grižon, ustanovitelj primorsko-notranjske gazele 2009

SLOW FOOD - Od danes do ponedeljka sejem Cheese 2009

Kraški siri v Piemontu

Med razstavljalci tudi promocijski odbor MOISIR - Odlična priložnost za promocijo

BRA - V piemontskem mestu Bra se danes začenja sedma izvedba prireditve Cheese - Le forme del formaggio, ki jo združuje Slow Food posveča ljubiteljem sirov. Na skoraj pet tisoč kvadratnih metrih razstavnega prostora se predstavljajo sirarji in siri z vsega sveta, v katerih se zrcali vodilo: dobri, čisti, pravični.

Med 130 različnimi siri bodo obiskovalci lahko okusili tudi delček Krasa. Med številnimi razstavljalci iz dvaj-

setih držav bo namreč tudi odbor za promocijo kraških sirov MOISIR. Kot nam je povedal njegov predsednik Dario Zidaric, bodo v razstavnem prostoru Casa Friuli, ki je letos prvič v režiji deželne izpostave Slow Food, predstavili bogat izbor deželnih sirov iz surovega mleka. Med njimi bodo tudi kraške mocarele, strakin, različne variante sira tabor in morda najznačilnejša kraška sira, jamar in žepak. Kraške sire iz kravjega in kozjega mleka bodo ponujali sirarji Ivan Pernarčič, Michela Prašelj, Sidonja Radetič, Lenart Vidali in Dario Zidaric.

Konzorcij MOISIR je bil v Piemontu zastopan že pred dvema letoma (prireditve poteka vsako drugo leto, zadnje izvedbe leta 2007 se je udeležilo 150.000 obiskovalcev!). Takrat mu je združenje Slow Food podelilo naziv »Comunità del cibo«, saj je v »znamki« MOISIR prepoznalo ozemseljsko omejeno dejavnost v sozvočju z naravo in tradicijo, ter dejstvo, da se sirarji poslužujejo izključno mleka iz domačih hlevov.

V »furlanski hiši« v Bra bodo do ponedeljka potekali tudi tako imenovani laboratoriji okusov. Eden bo posvečen prav promocijskemu odboru MOISIR, Dario Zidaric pa bo udeležencem predstavil značilnosti Krasa in njegovih sirov. V turinju, da bo udeležba tako dobra, kot na sorodnem turinskem sejmu, ko je bila degustacija kraških sirov in vin že več mesecev razprodana ... (pd)

Izbor odličnih sirov konzorcija Moisir

ARHIV

CONFINDUSTRIA - Predsednik združenja malih in srednjih podjetij Giuseppe Morandini

V Italiji potrebna davčna razbremenitev plač Tondov odbor naj refinancira Bertossijev zakon

TRST - Tržaški industrijci so imeli včeraj v gosteh predsednika združenja malih in srednjih podjetij pri Confindustrii Giuseppeja Morandini, ki je sodeloval na okrogli mizi z naslovom Ujeti gospodarski zagon - Podjetniška kultura za relansiranje malih in srednjih podjetij. Morandini, ki se je rodil v Vidmu in je na tržaški univerzi diplomiral iz geologije, je sicer prvi mož podjetja Fornaci Giuliane Spa.

Italijanska mala in srednja podjetja se »borijo« z bilancami, oživljanje gospodarskih dejavnosti bo zagotovo počasno, vendar je »dozorel čas za ukrepanje za pospešitev povpraševanja«, je menil Morandini, za katerega je nujno »gledati naprej, saj se bo v svetu v naslednjih letih pojavila milijarda in pol novih potencialnih odjemalcev za izdelke visokega kakovostnega razreda«. Ko je govoril o ukrepih za pospeševanje domačega povpraševanja, pa se je predstavnik Confindustrie nanašal predvsem na davčno razbremenitev plač iz odvisnega dela. Povedal je tudi, da Confindustria pripravlja velik projekt za spodbujanje združevanja in spajanja malih in srednjih podjetij, kar bi vodilo k vzpostavitvi bolj strukturiranega proizvodnega sistema, ki je v Italiji precej razdrobljen, s tem pa bi lahko privabili tudi več tujih vlaganj.

Ko je govoril o gospodarskem položaju v FJK, je Morandini pozval deželno vlado, naj refinancira zakon št. 4/2005, t.i. Bertossijev zakon, ki podpira konkurenčni razvoj malih podjetij v deželi. »Nočem biti diplomatski,« je dodal, »zame bi bilo nefinanciranje tega zakona absolutna napaka.«

Giuseppe Morandini je bil včeraj gost tržaških mladih industrijcev

KROMA

EVRO

1,4712 \$ +0,3

EVROPSKA CENTRALNA BANKA
17. septembra 2009

valute	evro (povprečni tečaj)	
	17.9.	16.9.
ameriški dolar	1,4712	1,4671
japonski jen	134,38	132,60
kitajski juan	10,0431	10,0141
ruski rubel	44,6026	44,9271
indijska rupija	70,8460	70,7660
danska krona	7,4414	7,4418
britanski funt	0,8905	0,8897
švedska krona	10,1134	10,1396
norveška krona	8,6265	8,6065
češka krona	25,094	25,245
švicarski frank	1,5187	1,5196
estonska krona	15,6466	15,6466
madžarski forint	270,61	269,84
poljski zlot	4,1245	4,1393
kanadski dolar	1,5672	1,5696
avstralski dolar	1,6863	1,6843
bolgarski lev	1,9558	1,9558
romunski lev	4,2600	4,2630
litovski litas	3,4528	3,4528
latvijski lats	0,7032	0,7035
braziljski real	2,6568	2,6368
islandska krona	290,00	290,00
turška lira	2,1650	2,1695
hrvaška kuna	7,2883	7,2965

EVROTRŽNE OBRETNOSTNE MERE
17. septembra 2009

	1 mesec	3 mesece	6 mesecev	12 mesecev
LIBOR (USD)	0,2437	0,2918	0,6762	1,2693
LIBOR (EUR)	0,3987	0,7231	1,0193	1,2362
LIBOR (CHF)	0,105	0,3033	0,405	0,7083
EURIBOR (EUR)	0,451	0,766	1,039	1,256

ZLATO

(999,99%) za kg

22.085,84 € -89,37

TEČAJNICA LJUBLJANSKE BORZE
17. septembra 2009

vrednostni papir	zaključni tečaj v €	spr. v %
BORZNA KOTACIJA - PRVA KOTACIJA		
GORENJE	11,55	+0,52
INTEREUROPA	6,48	+1,73
KRKA	72,46	+0,33
LUKA KOPER	23,64	+0,04
MERCATOR	176,02	+1,02
PETROL	320,55	+1,86
TELEKOM SLOVENIJE	159,22	+0,64

BORZNA KOTACIJA - DELNICE		
ABANKA	-	-
AERODROM LJUBLJANA	31,50	-
DELO PRODAJA	-	-
ETOL	-	-
ISKRA AVTOELEKTRIKA	31,00	-4,62
ISTRABENZ	-	-
NOVA KRE. BANKA MARIBOR	12,23	+0,82
MLINOTEST	-	-
KOMPAS MTS	-	-
NIKA	-	-
PIVOVARNA LAŠKO	29,31	+0,20
POZAVAROVALNICA SAVA	15,45	+0,39
PROBANKA	-	-
SALLUS, LJUBLJANA	463,00	+1,51
SAVA	229,16	+0,26
TERMÉ ČATEŽ	-	-
ZITO	-	-
ZAVAROVALNICA TRIGLAV	25,93	+2,37

MILANSKI BORZNI TRG
17. septembra 2009

delnica	zaključni tečaj v €	spr. v %
AZA	1,42	+0,50
ALLEANZA	5,89	+0,17
ATLANTIA	16,86	-0,71
BANCO POPOLARE	6,53	-0,91
BCA MIPS	1,43	+0,77
BCA POP MILANO	5,34	-0,37
EDISON	1,20	+0,58
ENEL	4,29	+0,18
ENI	17,61	-0,11
FIAT	9,02	+0,22
FINMECCANICA	11,78	+1,12
GENERALI	17,9	+0,00
IFIL	-	-
INTESA SAN PAOLO	3,07	+0,00
LOTTOMATICA	15,9	+0,51
LUXOTTICA	17,7	+0,68
MEDIASET	4,93	+1,86
MEDIOBANCA	9,77	-1,36
PARMALAT	1,90	-1,70
PIRELLI e C	0,38	+0,26
PRYSMIAN	13,14	-1,05
SAIPEM	19,65	+0,51
SNAM RETE GAS	3,32	+0,15
STMICROELECTRONICS	6,58	+0,00
TELECOM ITALIA	1,25	-0,16
TENARIS	12,35	+3,00
TERNA	2,65	-0,93
TISCALI	3,27	-0,61
UBI BANCA	10,39	+1,27
UNICREDIT	2,68	+2,39

SOD NAFTE

(159 litrov)

72,57 \$ +0,08

IZBRANI BORZNI INDEKSI
17. septembra 2009

indeks	zaključni tečaj	sprememba %
SLOVENIJA		
SBI 20, Ljubljana	4.319,14	+0,98
SBITOP, Ljubljana	1.062,20	+0,90
TRG JV EVROPE		
CROBEX, Zagreb	2.236,65	+0,35
BIRS	-	-
FIRS, Banjaluka	-	-
Belex 15, Beograd	-	-
SRX, Beograd	366,94	+1,98
BIFX, Sarajevo	1982,77	+0,19
NEX 20, Podgorica	18.558,02	+1,04
MBI 10, Skopje	2.986,80	-0,80
DRUGI TRGI		
Dow Jones, New York	9.783,92	-0,08
Nasdaq 100	1.721,09	-0,15
S&P 500, New York	1.065,49	-0,31
MSCI World, New York	1.138,32	+1,65
DAX 30, Frankfurt	5.731,14	+0,54
FTSE 100, London	5.163,95	+0,78
CAC 40, Pariz	3.835,27	+0,56
ATX, Dunaj	2.613,39	+1,19
PX, Praga	1.164,4	+0,83
EUROSTOXX 50	2.895,45	+0,46
Nikkei, Tokio	10.443,80	+1,68
STI, Singapur	2.672,60	-0,06
Hang Seng, Hongkong	21.768,51	+1,70
Composite, Sanghaj	3.060,26	+2,02
Sensex, Mubaj	16.711,11	+0,20

ŽARIŠČE

Književnost Slovencev v Italiji - samostojen sistem?

DAVID BANDELJ

Literarni (pod)sistem, ki ga ustvarjajo Slovenci v Italiji, je razvejan in dinamičen korpus tekstov, odnosov in struktur, raziskan v svojih biobibliografskih konstantah, a še vedno potreben osvetlitve v marsikaterem vidiku.

Enega izmed teh ponujam na tem mestu v premislek.

Je raziskovanje tega (pod)sistema možno le v povezavi z njegovim praisistemom (slovensko književnostjo), ali obstaja tudi možnost, da ga priznavamo kot samostojni literarni sistem, soodvisen od dveh sosednjih književnosti (italijanske in slovenske), toda uperjen v njuno preseganje in željan vzpostavljanja kot nadnacionalni literarni sistem?

Sodobni raziskovalci tega sistema (Miran Košuta, Marija Pirjevec, Lojzka Bratuž, idr.) so si enotni, da ga lahko obravnavamo ločeno, a ne nepovezano s sistemom nacionalne slovenske književnosti.

Toda nov pogled na situacijo bi nam znal drugače razložiti ujemanje obeh omenjenih sistemov.

Slovenščina je v literaturi Slovencev v Italiji privilegirana izrazni kod, drugače recimo kot med Slovenci na avstrijskem Koroškem, kjer nemščina in slovenščina ustvarjalno sobivata. Skozi besedo-jezik, se pisci bojujejo za lastno identiteto. Vendar se istočasno razvija, predvsem med mlajšimi avtorji, neke vrste relativizacija narodnega momenta. Mlajši avtorji se ne otepajo več manjšinskih in identitetnih kompleksov, temveč skušajo živeti svojo slovensko danost neobremenjeno in neproblematično, kar pripelje tudi do primerov, ko slovenski pisci izberejo za svoj privilegirani jezikovni kod italijanščino ali ustvarjajo celo dvojezično (denimo Klavdija

Vončina, Ivan Tavčar, Igor Gherdol, idr.). Ta pojav, ki sicer ni toliko pogost, implicira dvoje stvari:

a) slovenski jezik ni (več) edini izrazni kod v praisistemu slovenske literature, v kolikor se v njegovih pod-sistemih pojavljajo tudi drugi jeziki (v našem primeru italijanščina);

b) »jezikovno območje slovenščine«, kot območje ustvarjanja, v katerem nastajajo manjšinske literature, postane problematičen pojem in zahteva nov premislek.

Ti dve instanci sta me prepričali, da je možno gledati na sistem književnosti Slovencev v Italiji (in posledično na vsak sistem slovenske manjšinske-obmejne književnosti) tudi na samostojen način.

Stiki med italijansko in slovensko literaturo, so predvsem na ozemlju današnje zahodne slovenske meje (ali italijanske vzhodne, kakor vam je bolj ljubo ...), izpričani in bogati že od začetkov slovenske književnosti na tem območju, ki je že sama po sebi družbeno zahtevala dvo in večjezičnost (če tu vzamemo za zgled rokopiše in zapise, kakršni so starogorski (1492-98), videnski (1458) ali černejnski (1497)). Ti zapisi niso literarni, ampak čisto administrativni, pričajo pa o zgodnji in predvsem uporabni rabi več jezikov (latinščine, furlanščine, slovenščine, italijanščine) v 15. stoletju.

Taki pojavi zapisujejo posebnost tega geografskega prostora, ki je prepreden z bogastvom različnih kultur, ki pa niso monolitni in zaprti sistemi, temveč so v medsebojnih živih odnosih, ki se nadaljujejo skozi vso zgodovino. Od tedaj sta se obe kulturi sinhrono prepletali in ustvarjali nov literarni prostor, ki je bil v marsičem različen od t.i. centralno-slovenskega.

To sicer še ni dovoljšen razlog, da bi abruptno ločili literaturo Slovencev v Italiji od njenega praisistema, pa tudi ni to naš namen. Če pa pritrđimo španskemu raziskovalcu Claudiu Guillenu, ki ponuja tri modele nadnacionalnosti, in pravi, da nadnacionalne množice in pojavi so tisti, ki a) implicirajo mednarodnost, b) implicirajo skupne zgodovinsko-socialne pogoje, c) so po genezi samostojni, lahko takoj ugotovimo, da literarni sistem, ki ga obravnavamo, zadoštuje vsem trem Guillenovim postavkam, da bi ga lahko imenovali nadnacionalni pojav.

Predvsem v njegovi sodobni poziciji so namreč izrazito zaznavne silnice, ki evidentirajo potrebo po novem razumevanju obmejne stvarnosti, z "mejo", ki je postala pojem združevanja in ne več pojem ločevanja, zato lahko mirno trdimo, da postaja književnost Slovencev v Italiji samostojen sistem, ki hlepi po neodvisnosti od svojega izvornega praisistema in želi postati povezovalni medprostor med italijansko in slovensko kulturo.

Če po vseh omenjenih postavkah, književnost Slovencev v Italiji ni še polnopravno zaživela kot samostojen literarni sistem, ima dandanes vse možnosti, da prav kmalu postane nadnacionalno obarvan literarni sistem, ki bi povezoval italijansko in slovensko kulturo v zanimivo edinstvo. Ta bi bila zgodovinsko eklatantna, sociološko zanimiva in bi verjetno botrovala k novemu razumevanju prostora ob meji. Ta bi postal stičišče kultur, izmenjevalni trg in pravi dokaz, da je možno na novo razumevati usidrane resnice o preteklosti, ki je fizični in umski prostor na italijansko-slovenski meji imela za enega najmanj prehodnih.

PISMA UREDNIŠTVU

Končno dobra novica

Vsi, ki verjamemo v skupni evropski prostor brez meja, v katerem naj se uveljavi interetnična družba zasnovana na podlagi državljanjskih pravic, smo se decembra lani globoko zamislili.

Hrvaška pristopna pogajanja z Evropsko unijo so bila namreč zaradi zadržkov Slovenije zamrznjena na podlagi prejedicev o slovensko-hrvaški meji v dokumentih, ki jih je Zagreb predložil v pogajanjih v EU.

Neljubi in za marsikoga nerazumljiv zaplet je najprej skušalo rešiti francosko predsedstvo EU konec lanskega leta, nakar, s posredovanjem med državama, še evropski komisar za širitev Olli Rehn. Hrvaška je julija letos drugi Rehnov predlog zavrnila, kar je situacijo še naknadno zapletlo.

Po nepričakovanem odstopu hrvaškega premiera Iva Sanadera pa je stekla tako imenovana tih diplomacija slovenskega prvega ministra Boruta Pahorja in nove prve dame hrvaške politike Jadranke Kosor. Premierja sta prejšnji teden v Ljubljani sporočila, da sta dosegla pomemben dogovor v obojestransko korist.

Zaradi spora med Hrvaško in Slovenijo pa je bila na kocki verodostojnost celotne evropske politike do držav zahodnega Balkana. Dogovor ima torej širšo razsežnost, ker daje novega zagona stabilizaciji in polni integraciji tega prostora v evropske tokove.

Za Slovence v Italiji je to prav gotovo dobra novica in v Demokratski stranki jo vsi pozdravljamo.

Stefano Ukmar

Proslava v Bazovici

Strinjam se z mnenjem gospoda Antka Terčona o vrednotah in pomenu proslav in spominskih svečanostih kot tiste, ki potekajo v Bazovici, vendar želim objasniti, da nisem bil prisoten, prvič v sedmih letih, ker sem bil za teden dni na počitnicah. Občinsko tajništvo je organizatorje obvestilo o moji odsotnosti, kot tudi, da ne bo mogoče dobiti namestnika.

Torej nobenega »novega znaka« oz. nobenega drugačnega domnevanja, le normalni zadržek, kot se večkrat pripeti ustanovam, ki so se dolžne udeležiti pomembnih proslav.

Župan, kom. Giorgio Ret

Venec nabrežinske sekcije VZPI v Bazovici

Člani odbora Zveze partizanov sekcije Devin Nabrežina, smo v pismih uredništvu prebrali, da so nekateri pogrešali venec naše sekcije na proslavi v Bazovici ob 79. letnici ustrelitve bazoviških junakov. Radi bi pojasnili, da smo bili tudi letos, kot v vseh prejšnjih letih, prisotni na proslavi, a glede našega venca smo se že pred leti odločili sporazumno s pokrajinskim odborom VZPI-ANPI, ker polaga venec pokrajinski odbor VZPI-ANPI, ki predstavlja našo in tudi vse ostale krajevne sekcije tržaške pokrajine, (nekatero krajevne sekcije so potem odločile, da vseeno polagajo svoj venec), da mi ne bomo polagali svojega. S tem pa to ne pomeni da ne spoštujemo in cenimo žrtve naših bazoviških junakov. Redno polagamo vence na spomenike padlim v naši občini za prvi november in 25. april, ter za razne proslave v občini in v drugih krajih, obenem skrbimo skozi celo leto za razne spomenike v naši občini.

Ob tej priliki bi izkoristili

priložnost in obvestili javnost, da bo 24. septembra ob stoletnici rojstva znanega protifašista Srečka Colje (dvakrat obsojen od posebnega sodišča leta 1935 in 1941) delegacija naše sekcije obiskala njegov grob. V ponedeljek 28. septembra, pa bo, ker poteka poleg obletnice rojstva Srečka Colje tudi 75-letnica aretacije skupine antifašistov iz Nabrežine, katere del je naslednje leto (1935) obsodilo posebno sodišče v Rimu na več let zaporne kazni in 25-letnica smrti Albina Pertota, v rojstni hiši Iga Grudna (kamnarski hiši) v Nabrežini spominski večer.

Slava padlim bazoviškim junakom in vsem padlim za svobodo, v boju proti nacifazizmu.

Odbor devinsko nabrežinske sekcije VZPI-ANPI

Zastave v Bazovici

Rad bi ponovno poudaril, da prepogosto pozabljam, da je bil v Bazovici ustreljen tudi en Hrvat (Zvonimir Miloš, rojen v Zagrebu!), ki si ga mi Slovenci ne moremo prisvajati! Torej trije Slovenci in en Hrvat! Tako pristen Hrvat, da so se njegovi zopet preselili v Zagreb po fašističnem zločinu!

Zakaj ni izpostavljena tudi hrvaška zastava, je prava zagonetka. Zakaj ni visokih predstavnikov Republike Hrvaške na proslavi, ko že dalj časa imamo slovenske, je že prava sramota.

Italijani so komaj podelili zlato medaljo za civilne zasluge (sic!) orožnikom, ki so po 8. septembra 1943 sodelovali z Nemci proti antifašistični Republikli Italiji, samo zato, ker naj bi ščitili Italijane pred »imperialističnimi« jugoslovanskimi partizani. Med te spadajo tudi tisti, ki so bili ubiti pri t.i. »malga Bala« leta 1944 (nekatero so ubili sami Nemci!) pri Kobaridu, kamor bodo drugo leto romali Lakota, Menia in drugi, potem ko so uspešno izpeljali zadevo Rodik in še boljše Golobivnico.

Mi pa ne znamo niti primerno seznaniti, kaj se je zgodilo na bazoviški gmajni, glede na dejstvo, da se razni Italijani tam poklonijo »infojbirancem« in se hudejejo na krute Slovence, češ da so pobijali Italijane samo zato, ker so bili Italijani (zapis v spominski knjigi 1. 6. 2009!).

Zakaj ne zgradimo tudi mi majhen muzej, kot je tisti na napacnem prizorišču, in primerno prikažemo našo žalostno zgodovino pod italijansko oblastjo.

Rimski župan Alemanno vodi svoje šolarje sem, da bi se seznanili s slovansko krutostjo, mi pa ne znamo peljati nikogar v središče Rima (Forte Bravetta), kjer so bili pobiti naši ljudje, ki so se uprli fašistom na Nanosu 18. 4. 1942.

Financarji postavljajo svoje lažne table o usmrčenih na popolnoma izmišljene kraje (Šoht), mi pa ne znamo postaviti resnične table pred Forte Bravetta. Še slabše se vedejo Hrvatje, ko preko svojega predsednika trdijo, da so Trst dejansko osvobodili hrvaški partizani, ampak ne nesejo nikdar spominskega venca pred glavni spomenik IV. Armade na bivšem vojaškem pokopališču, da ne govorim o drugih, ki jih slovenske oblasti stalno obiskujejo! In Gonars? Kdaj bomo tam videli predstavnike Hrvaške? In še bi lahko nadaljeval s sensibilizacijo o važnosti spomina!

Primož Sancin

KULINARIČNI KOTIČEK

Čokoladni mousse

Ne vem, koliko receptov za slaščice sem vam ponudil, odkar pišem to rubriko. To je odvisno predvsem od tega, da so mi bolj všeč slane jedi, kot sladke, kar seveda ne pomeni, da včasih ne uživam tudi kaj sladkega. Odkrito rečeno, najbolj so mi všeč kremaste slaščice, če so iz čokolade, toliko bolje, in razni zavitki, še zlasti skutin.

Da se nekoliko oddolžim tistim, ki so za sladke pregrehe, vam bom danes posredoval kar dva recepta za čokoladni mousse, najbolj pregrešno sladico, kar jih je.

Čokoladni mousse 1

Potrebujemo (4 osebe): 250 g jedilne čokolade (čim kvalitetnejša je čokolada, toliko boljši bo mousse), 40 g omehčanega masla, 50 g sladkorja, 100 g vanilijevega sladkorja v prahu, 4 jajca, sol.

Čokolado nalomimo in jo ob blagem ognju raztopimo na sopari. Odstavimo in primešamo maslo ter vse dobro premešamo z leseno žlico, da dobimo gladko zmes. Ubijemo jajca, beljake shranimo, rumenjake pa enega po enega skrbno vmešamo v čokoladno zmes. Sedaj lahko naredimo iz beljakov trd sneg, potem ko smo dodali ščepec soli in obe vrsti sladkorja. Sneg nato zelo previdno in postopoma vmešamo v čokolado, pri čemer pazimo, da mešamo od spodaj navzgor. Omamno dišečo čokoladno maso sedaj lahko zlijemo v model ali v posamezne kupice,

pokrijemo s plastično folijo in porinemo za nekaj časa v hladilnik.

Čokoladni mousse 2

Potrebujemo (za 6 oseb): 400 g jedilne čokolade, 100 g sladkorja v prahu, 4 dl smetane, 5 jajc.

Začetek je enak kot pri prejšnjem receptu: čokolado nalomimo in jo razpustimo na sopari: pazimo, da voda ne vre. čokolado pa z leseno žlico previdno mešamo. Ko se je čokolada razpustila, vanjo počasi vmešamo 2 dl smetane in 50 g sladkorja. Posodo odstavimo in v čokoladno maso enega po enega vmešamo rumenjake. Pustimo, da se zmes nekoliko ohladi. Beljake stepemo v trd sneg, ki smo mu dodali preostali sladkor. Smetano, ki nam je ostala stepemo in jo skupaj s snegom previdno vmešamo v čokolado, da dobimo zelo gladek mousse. Sladico razdelimo v kupice in jo pustimo nekaj ur v hladilniku.

V obeh primerih, če se nam zdi, da je mousse premalo kaloričen, lahko z njim ponudimo tudi žlico ali dve stepene smetane.

Dober tek!

Ivan Fischer

PRIIMKI V SLOVENSKIH VASEH

Zgonik

Prve navedbe zgoniških priimkov najdemo v urbarju iz leta 1494 (sicer skupne za Zgonik in Salež): Warsliga (tudi Barlisaga in Bersliga), Bramck, Mitkas, Orang, Rus, Schuster, Solich, Thomel (tudi Tumel), Tribbian in Tzottisch.

Vprašljivo je, ali gre za prave priimke ali samo za vzdevke, saj se nekateri pojavijo le še leta 1525, potem pa nikdar več. Izjema je verjetno Schuschter, 1525 Caligarius in nato bržkone Šušteršič.

Leta 1497 se prvič pojavi Gerla, kasnejši Grignanez (1623), Garlianez in Grilanc. Leta 1525/26 imamo nove Barbot, Bisai, Capaz, Chiuch, Chrisman, Craij/ Kralj, Fabian, Foia/Ferfolja, Furlanus/Furlan,

Germe/Germek, Golob, Gradas, Grimach, Grimetz, Jancho, Samez, Semez, Seinich/Seino, ki jih kasneje ne najdemo več ali pa se spet pojavijo kot priseljenici iz drugih krajev. Bobech ostane še eno stoletje, ustalijo pa se Codram/Kodram, Milig/Milič, Stuiuch/Živec, Vran, ki so potem prisotni več stoletij ali še danes.

V 17. stoletju se pojavijo značilni Simoneta, Čuperla, Škerk, Tišovec in Cvetkovič, ki prav tako obstanejo za več stoletij. Poleg teh najdemo v tem in v naslednjih stoletjih še mnoge druge, ki se priženijo ali priselijo, povečini iz bližnjih kraških vasi. Leta 1866 so tu, med drugimi, Caharija, Petrič, Škerk, Vodopivec in Gruden.

Marko Oblak

AFGANISTAN - Včeraj ob 12.10 po krajevnem času oz. ob 9.40 po našem v Kabulu

V samomorilskem napadu ubitih šest italijanskih vojakov

Drugi štirje so bili ranjeni - Odgovornost za napad, v katerem je umrlo tudi 12 civilistov, so prevzeli talibani

KABUL - Šest italijanskih vojakov je umrlo in štirje so bili hudo ranjeni v samomorilskem napadu včeraj v Afganistanu. Tarča napada je bil konvoj zveze Nato (Isaf) v Kabulu, pri čemer je bilo skupno ubitih 16 ljudi, ranjenih pa kakih 50. Ostale žrtve so afganistanski civilisti.

Do napada je prišlo ob 12.10 po krajevnem času oz. ob 9.40 po našem. Konvoj je pripeljal na t. i. Masudovo krožišče na cesti, ki pelje proti letališču afganistanskega glavnega mesta. Tu je upočasnil vožnjo zaradi kontrole prometa. Nedaleč od krožišča se namreč nahajata ameriško veleposlaništvo in poveljstvo Isaf. Prav tedaj pa je v konvoj priletel avtomobil z razstrelivom in silovito eksplodiral. Šlo je za toyoto bele barve, v kateri je sedel terorist. Vozilo je zadelo v oklepnik vrste Lince italijanske vojske, ki sta spremljala konvoj, in ju hudo poškodovalo. Kot rečeno, je pri tem umrlo šest italijanskih vojakov, štirje pa so bili ranjeni. Vsi so pripadali 186. regimentu padalcev Folgore s sedežem v Pisi.

Umrli so: 35-letni poročnik Antonio Fortunato iz Lagonegra pri Potenzi, 26-letni nadesetnik Matteo Mureddu iz Sularusse pri Oristanu na Sardiniji, 26-letni Davide Ricchito, rojen v Glarusu v Švici, 37-letni višji vodnik Roberto Valente iz Neaplja, 26-letni Gian Domenico Pistonami iz Orvieto in 32-letni nadesetnik Massimiliano Randino iz Salerna.

Imena žrtev je objavilo obrambno ministrstvo, potem ko so karabinjerji obvestili njihove sorodnike. Obrambni minister Ignazio La Russa je povedal, da so štirje ranjeni italijanski vojaki sicer hudo poškodovani, vendar nihče naj bi ne bil v življenjski nevarnosti.

Eksplodacija je bila silovita, saj jo je bilo slišati več kilometrov daleč naokrog. Poleg italijanskih oklepnikov je prizadela tudi druga vozila konvoja, mnoga od katerih so zgorela. Na kraju eksplozije je nastal skoraj meter globok krater.

Odgovornost za napad so kmalu prevzeli talibani. Na svoji spletni strani so zapisali: »Avtomobil je vozil heroj islamskega emirata, mujahid Haja-tulah. Civiliste so pobili pripadniki okupacijskih sil, ki so po eksploziji streljali na slepo in pri tem zadeli številne ljudi, ki so se nahajali v bližini.« Po poročanju televizijske mreže Al Džazira naj bi napad dokazoval, da »nihče se ne

Na fotografiji desno razdejano vozilo linca, v katerem so našli smrt italijanski vojaki; spodaj fotografije ubitih padalcev divizije Folgore

ANSA

more čutiti varnega v Afganistanu.«

Kot znano, so talibani v zadnjih časih precej povečali svoje napade. Vojaško nadzorujejo precejšen del Afganistana, zlasti periferne gorata območja. Toda zdaj se s samomorilskimi napadi vse pogosteje pojavljajo tudi na območjih, ki naj bi jih nadzorovali pripadniki Isafa in redne afganistanske vojske. Nekdanji poveljnik generalnega štaba italijanske vojske general Mario Arpino je po včerajšnjem napadu grenko ugotovil: »Zdaj ne kontroliramo niti Kabula.«

Z včerajšnjim pobojem je število italijanskih vojakov, ki so umrli v Afganistanu po letu 2004, naraslo na 21. Večinoma gre za žrtve terorističnih napadov, nekaj pa jih je umrlo tudi v vojaških spopadih in v nesrečah. Italija ima v Afganistanu 3.250 vojakov, večino na zahodu države in v Kabulu.

Doslej najhujši napad pa so italijanske vojaške sile v mirovnihi odpravah na tujem doživele 12. novembra 2003 v Nasiriji v Iraku, kjer je v atentatu na italijansko vojaško oporišče življenje izgubilo 19 ljudi, in sicer 12 karabinjerjev, 4 vojaki in 2 civilista.

FINANČNA STRAŽA Porno zvezdnik Siffredi v težavah zaradi davkov

RIM - Najsлавnejši italijanski porno zvezdnik Rocco Siffredi se je znašel v težavah, saj je njegovo premoženje predmet preiskave finančne straže. Siffredi mora pojasniti, zakaj in kako je več sto tisoč evrov zadržal v tujini. 45-letni filmski igralec naj bi svoje dohodke prelivaval v fiktivno družbo s sedežem na Madžarskem, kjer prebiva z nekdajno porno igralko Rozso Tassi, s katero ima dva otroke. Siffredi je leta 1995 preselil svoje dejavnosti v Budimpešto, ki velja za evropsko prestolnico pornografskega filma. Finančna straža je razložila, da igralec ne bo mogel izkoristiti olajšav za vračanje ilegalno izvoženih oz. v tujini zadržanih kapitalov, ki jih je uvedla sedanja vlada. Olajšave lahko do 15. aprila 2010 izkoristijo samo tisti lastniki kapitalov v tujini, ki jih oblasti še niso odkrile.

V dveh preiskavah je finančna straža izsledila več kot 800 domnevnih davčnih utajevalcev, samo v San Marinu je 50 milijonov evrov skritih kapitalov. Industrialci iz Emilije-Romagne so namreč prek bank izvažali denar v finančne družbe male apeninske republike, »očistišeni« kapital pa se je v Italijo vračal v obliki kreditov.

TELEVIZIJA - Bruno Vespa zavrača kritike V upravnem svetu RAI o Travagliu in polemikah

RIM - Informativne oddaje so bile osrednja tema včerajšnjega zasedanja upravnega sveta javne televizije RAI. Predmet razprave je bila afera o torkovi oddaji Porta a Porta, v kateri je bil glavni in skoraj edini akter predsednik vlade Silvio Berlusconi, ki je izkoristil priložnost za grob napad na njemu neprijazne informativne oddaje in časopise. Oddaja Bruna Vespe je med drugim na vrat na nos izpodrinila informativno oddajo Bal-larò, ki je bila potemtakem na sporedu sinoči. Med včerajšnjim zasedanjem so obravnavali tudi spremembo televizijskih sporedov po napadu na italijanske voja-ke v Afganistanu.

V zvezi z oddajo Annozero je bil govor o Marcu Travagliu, novinarju, ki mu je RAI zamrznila pogodbo (medtem ko je prejšnjemu »preganjancu«, karikaturni-štu Vauru, prižgala zeleno luč). Oddaja bo v novi televizijski sezoni prvič na sporedu prihodnji četrtek. Agencija ANSA navaja, da naj bi generalni direktor RAI Mauro Masi izrazil svoje pomisleke gle-

de običajnih Travagliovih monologov brez replike. Masi trdi, da tovrstne predstave niso v skladu z določili in da izpostavlja podjetje morebitnim pravnim sporom. Možno je, da bodo Travagliu ponudili strožjo pogodbo, ki bi mu dopuščala manj maneverskega prostora. Končno odločitev naj bi Masi sprejel do ponedeljka, saj bodo v torek uradno predstavili oddajo. V sredo pa bo sam Masi nastopil na avdiciji nadzornega odbora RAI, in sicer zaradi polemik v zvezi z oddajo Porta a Porta.

Voditelj slednje oddaje Bruno Vespa je v intervjuju za Corriere della sera dejal, da podatki o gledanosti njegove torkove oddaje niso tako slabi (oddaja je krepko zaostala za televizijskim filmom na mreži Canale 5). Glede kritik, ki so letele nanj, čes da Berlusconi ne postavlja resnih vprašanj ter da vzklika premierjevim »uspehom« in »čudežem«, je Vespa dejal, da se je predsednik vlade v Abrucih res izkazal, da pa noben drugi novinar mu ne postavlja tako jasnih vprašanj.

BRUSELJ - Novinarji Protest proti Berlusconi

BRUSELJ - Mednarodna medijska združenja so včeraj v Bruslju protestirala proti italijanskemu premierju Silviu Berlusconi, ker naj bi skušal ustahovati evropske časopise, ki so poročali o njegovem zasebnem življenju. Medijska združenja, med njimi Mednarodna zveza novinarjev (IFJ) in Novinarji brez meja (RSF), so novinarje, ki bodo poročali o izrednem neformalnem vrhu Evropske unije v Bruslju, pozvala, naj nosijo nalepke, ki zagovarjajo svobodo tiska. »Prvič v zgodovini EU je predsednik vlade ostro napadel svobodo tiska, s tem ko je sprožil pravni postopek proti italijanskim in evropskim medijem,« so združenja zapisala na letaku. »Berlusconi ni okleval z uporabo svoje politične in gospodarske moči, da bi v Italiji in EU prikril informacije,« so še dodali.

Berlusconi je ob 70. obletnici začetka druge svetovne vojne v Gdansk u v začetku septembra zagrozil, da bo zaradi kritik na račun Italije s strani tiskovnih predstavnikov Evropske komisije blokiral delovanje EU. Sprožil je tudi tožbo ali zagrozil s tožbo proti časopisom La Repubblica, L'Unità, El Pais in Nouvel Observateur.

Anketa

www.primorski.eu
klikni in izrazi svoje mnenje

Ali naj Italija umakne vojake iz Afganistana?

- Da
 Ne
 Ne vem

ATENTAT - Odzivi Splošno obžalovanje

Prenesli protest novinarjev

RIM - Najvišje državne, politične in verske institucije so včeraj obžalovale napad v Kabulu, v katerem je izgubilo življenje tudi šest italijanskih vojakov. Med prvimi se je oglasil predsednik republike Giorgio Napolitano, ki se mudi na državnem obisku na Japonskem. Izrazil je sožalje prizadetim družinam in zaželel uspešno okrevanje štirim ranjenim vojakom. Ostalim pripadnikom italijanske vojske, ki sodelujejo v mednarodni misiji v Afganistanu, pa je izrazil »hvaležnost in bližino«.

Podobne besede so izrekli tudi ministrski predsednik Silvio Berlusconi, predsednik senata Renato Schifani in predsednik poslanske zbornice Gianfranco Fini. V poslanski zbornici je o krvavem dogodku poročal obrambni minister Ignazio La Russa. Papež Ratzinger je vsem žrtvam atentata (v katerem je umrlo tudi vsaj dvanajst civilistov) posvetil molitev.

Atentat so obžalovali tudi predstavniki vseh političnih strank: če je bilo sočutje enotno, pa so bila stališča na račun italijanske misije različna. Vodja Severne lige Umberto Bossi, ki se je včeraj mudil v Trzinu, je odločno dejal, da se je misija izpekla in da bi se morali vojaki vrniti domov. »Izjemoma« se je z njim strinjal Antonio Di Pietro (Italija vrednot), ki je izrazil upanje, da bo parlament čim prej odločil o povratku italijanskih vojakov. Ostre besede je izrekel Jacopo Venier (Italijanski komunisti): »Nobenih krockodilnih solz, v vojni ljudje umirajo. Italija se v Afganistanu gre umazano vojno. Upamo, da se bodo tokrat ob krstah vrnili tudi živi.«

Enotni novinarski sindikat FNSI je medtem v znak žalovanja odpovedal sobotne proteste. Veliko rimsko manifestacijo v obrambo svobodnega informiranja so prenešle na 3. oktober. Športno združenje CONI je odredilo, naj tekmovalci pred vsakim uradnim športnim srečanjem (od jutri do nedelje) počastijo žrtve z nominutnim molkom.

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

POKRAJINSKI SVET - Razprava o novem pokrajinskem statutu

Po štirih urah in pol pod streho le prvi člen

Ostra obstrukcija desnosedinske opozicije, ki je predstavila skupno 411 popravkov

Štiri ure in pol za odobritev prvega člena - toliko časa je potreboval pokrajinski svet, da je z glasovi levosredinske večine izglasoval uvodni člen novega pokrajinskega statuta. Potem je predsednik skupščine Boris Pangerc sporočil novico o atentatu na italijanske vojake v Afganistanu, svetniki so se poklonili žrtvam z minuto tišine, in sejo prekinili.

Minuta molka je bila edini trenutek na včerajšnji seji, ko sta bili levosredinska večina in desnosedinska opozicija poenoteni. Vsa ostala razprava o spremembi statuta je bilo eno samo zavlačevanje, izzivanje, in neuspešno prekinjanje desnosedinske opozicije z zelo jasnimi cilji: preprečiti, da bi levosredinska večina spremenila pokrajinski statut tako, kot ga je zasnovala.

Opozicija pri tem ni štedila s sredstvi. K osnutku novega statuta je predložila skupno 356 popravkov: Massimo Romita in Marco Vascotto (Nacionalno zaveznitvo) sta jih skupno predložila 94, sam Marco Vascotto 95, Claudio Grizon, Viviana Carboni, Mario Vascotto (vsi Forza Italia) ter Massimo Romita in Marco Vascotto skupno nadaljnjih 85, Arturo Governa (Nacionalno zaveznitvo) pa 79. Poleg tega so svetniki Nacionalnega zaveznitva predložili še 55 pod-amandmajev. Torej skupno kar 411 popravkov.

Leva sredina je predstavila en sam amandma, in sicer o pravici do rabe slovenskega jezika (s črtanjem omejevalnega besedila: »tako kot določa zakon«), ki so ga ob prvem podpisniku Zoranu Sosiču (Demokratska stranka) podpisali še Maria Monteleone, Massimo Veronese (oba Demokratska stranka), Elena Legiša (Stranka komunistične prenovne) in Carla Melli (Zeleni).

Predstavitev amandmajev in pod-amandmajev ni bila nič drugega kot poskus obstrukcije. Dokaz: v kar 140 amandmajih so svetniki desne sredine zahtevali, naj bo besedi ustanove (Pokrajina) dodana še beseda kraja (Trst). Z zgolj formalnim dopolnilom so skušali zavleči razpravo v nedogled.

Levosredinska večina se je temu poskusu zoperstavila z resolucijo o »delovniku«: vse amandmaje in pod-amandmaje naj bi obravnavali po posameznih členih (tako bi bila razprava jasnejša); vsak svetnik, vključno z načelniki svetniških skupin, bi imel na razpolago največ dve uri časa za predstavitev amandmajev in pod-amandmajev ter za glasovne izjave; glasovanju o amandmajih k posameznim členom naj bi sledilo glasovanje obravnavanega člena.

Desnosredinski svetniki so zagnali vik in krik, češ, da jim je bila s tem omejena pravica do izražanja. Zahtevali so prekinitev. Skušali na vse kriplje preprečiti namero leve sredine, kar pa jim ni uspelo. Večina je izglasovala resolucijo, tako je razprava stekla po tirnicah, ki jih je sama začrtala.

Kljub temu je bila diskusija dolga, mestoma mučna. Opozicija je očitala večini, da je pripravila osnutek novega statuta sama, brez posvetovanja z opozicijo. Svetniki večine so odgovorili, da so nič kolikokrat poskusili vzpostaviti dialog z opozicijo, a so vedno »naleteli na zaprta vrata«, kot je spomnila načelnica Stranke komunistične prenovne Elena Legiša. Napade opozicije je ocenila kot »sramotne«, njihov cilj je bil en samcat: preprečiti spremembo statuta.

Opozicija je zahtevala, naj se svetniki ob glasovanjih posamično izrečejo, tako so se glasovanje še dodatno zavlekla. Na ta način je pokrajinski svet prvi dan zavrnil prvih 24 amandmajev opozicije in odobril 1. člen novega statuta.

Danes sledi nadaljevanje z ostalimi amandmaji in preostalimi 62 členi.

M.K.

Del svetnikov večine, ki so podprli nov pokrajinski statut (od leve): Mariza Škerk, Massimo Veronese, Zoran Sosič, Maria Monteleone, Paolo Salucci in Michele Moro

KROMA

SOCIALA - Upravljalna ga bosta skupnost S. Martino al Campo in ICS

Po več letih v mestu spet dnevni center za brezdomce

Poleg jedilnice, sob z računalniki, tušev in spalnice je v centru tudi dnevna soba s televizorjem

KROMA

V bližini železniške postaje so včeraj slovesno odprli nov dnevni center za brezdomce in sploh ljudi v težavah, ki ga bosta od ponedeljka dalje upravljala skupnost San Martino al Campo in italijanski konzorcij za solidarnost ICS. Center je v pritličju poslopja na Ul. Udine št. 19, ki ga je odkupila Fundacija CRTrieste in ga obnovila ter ga nato dala v brezplačno rabo za devet let občinski upravi. Ta je upravljanje poverila skupnosti San Martino in ICS, ki sta aktivno sodelovala pri večletnem načrtovanju nove strukture.

Center je županu Robertu Dipiazzi uradno predal predsednik fundacije Massimo Paniccia med včerajšnjo slovesnostjo, na kateri so ob udeležbi številnih predstavnikov javnih uprav in institucij ter sil javnega reda govorili tudi ustanovitelj skupnosti duhovnik Mario Vatta in predsednica Lucia Magro, občinski odbornik za socialo Carlo Grilli in škof Evgen Ravignani. Vatta se je zahvalil fundaciji in poudaril pomen dnevnega centra, ki ga je mesto (in še bolj brezdomci) res potrebovalo. V 60. letih je delovalo središče Gaspere Gozzi, je spomnil Vatta, v zadnjih letih pa so obžalovali pomanjkanje take strukture. Sicer je duhovnik naglasil pomen sodelovanja in torej dejstvo, da je pri ustanovitvi centra sodelovalo v znamenju solidarnosti mnogo dejavnikov. Bistveno je namreč združevanje, je menil Vatta, za kar si skupnost San Martino prizadeva že skoraj 40 let.

Namen novega centra, nad katerim nudijo v prvem nadstropju že pet let začasno prenočišče ljudem v težavah (tja se vsekakor že več kot eno leto zateka vsako noč nek Tržačan), je nuditi takojšnjo pomoč brezdomcem, še zlasti v zimskem obdobju, pa tudi skušati spodbujati njihovo ponovno vključevanje v družbo v sodelovanju s socialnimi službami. V tem smislu so v centru tudi računalniki s spletnimi povezavami o storitvah, ki jih nudijo na Tržaškem. Na površini 290 kvadratnih metrov so v centru uredili v bistvu vse, ki odgovarja potrebam. Ob vhodu (poskrbeli so tudi za fizično prizadete) so razne mize in stolice, na zidovih so nameščene police z informativnim gradivom z zdravstvenega in pravnega področja. V bližini je dnevna soba s kavčiči in televizorjem, zraven sta sobi z omenjenimi računalniki. Številni so tuši in sanitarije, s pomočjo posebnih vrat pa so uredili tudi posebno sobo za kadilce. V manjši sobi sta pralna stroja, dalje so še manjša knjižnica in tudi soba z zasilnimi dvonadstropnimi posteljami. Ta bo služila kot izredno zatočišče v primeru zelo nizkih temperatur, predvidoma med decembrom in marcem. V centru, ki je namenjen približno 30 osebam, je predvidena rotacijska prisotnost socio-zdravstvenega osebja. Center bo odprt vsak dan od 8. do 11. ure, popoldne bo v zimskem obdobju odprt od 15.30 do 19.30 in v poletnem od 16. do 20. ure.

A.G.

V nedeljo shod DS z Ignaziom Marinom

V nedeljo bo v Trstu kandidat za državnega tajnika Demokratske stranke Ignazio Marino. Ob 18.15 bo govoril na Pomorski postaji (dvorana Oceania). Senatorja bosta spremljala kandidatka za deželno tajnico Cristina Carloni in Beppino Englaro, oče nesreče Eluane Englaro, ki podpira Marinovo kandidaturu. Za danes napovedano srečanje s poslanko Rosy Bindi pa je odpadlo.

Posvetitev cerkve sv. Spiridona

Daljša restavratorska dela v srbsko pravoslavni cerkvi sv. Spiridona so se zaključila, tako da bo nedelja še toliko bolj praznična. Ob 10. uri bo slovesno bogoslužje, ki ga bo vodil črnogorski metropolit in delegat svetega sinoda srbsko-pravoslavne cerkve Amfilohije, nato pa bodo restavrirano cerkev ponovno posvetili. V goste bodo prišli srbski minister za religije Bogoljub Šijaković, srbski ambasador v Vatikanu Vladeta Janković, generalni konzul Republike Srbije v Trstu Vladimir Nikolić, predsednik Dežele FJK Renzo Tondo in tržaški župan Roberto Dipiazza. Ob koncu bogoslužja bo metropolit Amfilohije predsedniku Tondu in županu Dipiazzi podelil priznanje srbsko-pravoslavne cerkve reda sv. Save.

Obnova openskega zdravstvenega okraja

V ponedeljek se začenja obnovitvena dela v openskem zdravstvenem okraju (za cerkvijo). Skupno naj bi trajala kake tri mesece. V tem času se bodo pacienti morali zapeljati do zdravstvenega okraja v Rojanu, za rezervacije pa so seveda na razpolago telefonska številka 040/6702011 in pa okenca Cup v lekarnah. Sicer so bili rutinski pacienti o delih obveščeni in z zdravniki so se domeniili za najprimernejšo obliko zdravljenja, tudi na domu v primeru tistih, ki se premikajo s težavo.

Urniki okenc Cup

Tržaško bolnišniško podjetje sporoča, da okenca Cup za rezervacijo specialističnih pregledov in izvidov v katarinski bolnišnici delujejo od ponedeljka do petka od 6.50 do 13. ure, ob sobotah pa od 6.50 do 12. ure. Rezervacijo za preglede je mogoče opraviti tudi v lekarnah pri okencih Cup in na telefonski številki 040-6702011 (od ponedeljka do petka od 8. do 17. ure).

MIELA - Festival »I 1000(o)cchi«

Bogata bera kakovostnih filmov

V gledališču Miela se obeta teden kakovostnih filmov. V okviru Festivala tisočih oči - I 1000(o)cchi, ki ga prireja Združenje Anno Uno v sodelovanju s Kinoteko iz Furlanije - Filmski arhiv Furlanije-Juljske krajine in ki ga gmotno podpirajo Dežela FJK, Občina Trst in tržaška Pokrajina, bo na platnu zaživel nad sto filmov.

Ob 18. uri bodo v Palači Gopčević odprli fotografsko razstavo Gianfranca Gorgonija, ki je posvečena tržaškemu kritiku in zbiratelju Leu Castelliju. In ravno fotografije bodo obiskovalcem поблиže predstavile velikega poznavalca umetnosti, ki je večji del svojega življenja preživel v New Yorku. Filmsko dogajanje pa bo ob 20. uri v gledališču Miela uvedel film Antonella Branca *What's happening?*, nato pa bo občinstvo okusilo dela francoskega režiserja in producenta grškega

rodu Nikosa Papatakisa.

V prihodnjih dneh bodo projekcije vse od 10. do 1. ure s krajšimi prekinitevami ob urah obedov. Za dnevno vstopnino bo treba odšteti štiri evre, jutranje projekcije in razstave pa bodo brezplačne. Več informacij in poglobljen spored so na voljo na spletni strani www.imilleocchi.com.

Začenja se niz koncertov Okna Mediterana

Drevo se začenja 9. izvedba niza etno koncertov Okna Mediterana. Ob 20.30 bo v Domu glasbe (Ul. Capitelli 3) nastopil brazilski kitarist Marcio Rangel, ki bo publiko postregel z energično tradicionalno afro-brazilsko glasbo, ki se prepleta z bluesom, jazzom in flamenkom.

DRUŠTVO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Na sredini seji vodstva

Vabilo na skupno srečanje s predstavniki krajevnih uprav

Na njem naj bi razpravljali o vprašanju statutarnih sprememb, kar zahtevajo krajevne uprave

Društvo Slovensko gledališče je povabilo ostale družbenike Slovenskega stalnega gledališča, to je Deželo Furlanijo-Juljsko krajino, Pokrajino Trst in Občino Trst na skupno sejo, na kateri naj bi se domenili o statutarnih spremembah. Seja bo v sredo, 23. septembra, in sicer na sedežu ustanove v Kulturnem domu. Seveda, če se bodo predstavniki treh krajevnih uprav odzvali na vabilo.

O vabilu na skupno sejo so se odločili člani vodstva Društva Slovensko gledališče na sredini seji v prostorih Kulturnega doma. Sestali so se, da bi preverili položaj slovenskega teatra. Na seji so izrazili zaskrbljenost nad najnovejšo finančno krizo gledališča, ocenili pa so tudi časopisne izjave predstavnikov krajevnih uprav, partnerjev Slovenskega stalnega gledališča. Izrecno so se zaustavili ob vprašanju statutarnih sprememb, ki so jih ostali družbeniki omenili kot nujno potrebne. Predsednik Društva Slovensko gledališče Adriano Slosič je poudaril, da v zadnjih dveh letih, odkar je prevzel predsedniško mesto, ni dobilo Društvo nobenega uradnega predloga ostalih družbenikov za spremembo statuta. Krajevne uprave bi želele imeti večjo težo v vodstvu gledališča, člani Društva so vzeli to na znanje in pripravili predlog o spremembi statuta, ki naj bi upošteval sugestije ostalih družbenikov. Po sedanjem statutu ima Društvo Slovensko gledališče v upravnem svetu Slovenskega stalnega gledališča štiri predstavnike, tri krajevne uprave pa po enega, kar pomeni, da predstavniki Društva Slovensko gledališče pri vsakem glasovanju lahko preglasujejo predstavnike krajevnih uprav.

Na sredini seji je vodstvo Društva Slovensko gledališče ocenilo, da so bile reakcije krajevnih uprav na sedanjo finančno krizo Slovenskega stalnega gledališča razpršene in predvsem časopisnega značaja. Prav zato se je odločilo za uradno vabilo na sejo, da bi s predstavniki krajevnih uprav za skupno mizo pregledali nastali položaj ter se skupno domenili o možnih statutarnih spremembah. Udeleženci seje so izrazili pripravljenost na odprt dialog, da bi slišali za konkretne predloge predstavnikov krajevnih uprav in bi nato skupno začrtali potrebne spremembe statuta, ki naj bi pripomogle k premostitvi nesoglasij in tudi k večjemu angažiranju krajevnih uprav pri neposrednem financiranju Slovenskega stalnega gledališča.

M.K.

IZOLA - Pripor Kar sredi ulice naj bi stegnil roke po Tržačanki

Pretekli petek ponoči je v starem središču Izole prišlo do domnevnega poskusa posilstva, žrtev katerega je bila ženska iz Trsta, ki se je vračala z zabave v slovenskem obalnem mestecu.

Po njej je kar na ulici stegnil roke 34-letni državljani ZDA, ki naj bi ji dvignil majico. Prišlo je do prerivanja, oba sta se naposled znašla na tleh. Ženska je s kričanjem pritegnila pozornost dveh domačinov, ki sta se pojavila na oknu tamkajšnjega poslopja. Stekla sta na ulico, odrinila moškega in ga nekoliko obdelala. Američan se nato baje ni preveč upiral in je na mestu počakal policiste. Razlagal jim je, da naj bi prišlo do nesporazuma, policisti pa so ga zaradi domnevnega poskusa posilstva pridržali. Še več, ko so obiskali njegovo sobo v bližnjem hotelu, so ugotovili, da je 34-letnik pustil v njej svojega sedemletnega sina. Otroka so izročili socialni službi, že naslednji dan pa ga je prevzela mati, ki je dospela v Izolo.

V Kopru je Američana zaslišal preiskovalni sodnik. Osumljenec je izjavil, da Tržačanke ni hotel posiliti, zaradi nevarnosti pobeга pa je sodnik odredil pripor.

Seja vodstva Društva Slovensko gledališče

KROMA

KMEČKA ZVEZA - Nasveti za vinogradnike in vinarje

Pogoji za uporabo tropin v agronomske namene

Kot smo že poročali, je deželni svet 2. septembra t.l. odobril odlok št. 2005, ki vnaša novosti pri uporabi stranskih proizvodov vinifikacije (tropin). Najpomembnejša novost je v tem, da dovoljuje odstranjevanje teh proizvodov za uporabo v vinogradih kot gnojilo. Pri tem pa gre poudariti, da imajo to možnost samo vinarji, ki proizvajajo vino iz grozdja, pridelanega v lastnih vinogradih, ne pa trgovci. Če vinar kupi grozdje v količini, ki ne sme preseči polovice lastne proizvodnje, lahko raztrosi po vinogradih le tiste tropine, ki nastanejo iz grozdja, pridelanega na kmetiji, ostale tropine iz kupljenega grozdja pa mora obvezno oddati v destilarno. Pred omenjeno agronomsko uporabo tropin v vinogradih je potrebna njihova denaturacija z uporabo litijevega klorida (5-10 gr/q) ali živinske soli (sale pastorizio-1 kg/q).

Odlok določa tudi, da se v agronomске namene ne sme uporabiti več kot 3t tropin/Ha. Poleg tega določa, kar je za naše vinogradnike, ki so pretežno majhni proizvajalci zelo pomembno, da so vi-

narji, katerih količina proizvedenega vina ne presega 25 Hl vina (ki ga proizvedemo iz približno 35q grozdja), prosti pri uporabi svojih tropin v agronomске namene, ne da bi jih pri tem morali dena-

turirati s prej omenjenimi sredstvi. Z drugimi besedami povedano, nima vinogradnik oziroma vinar, ki ne presega navedenih količin vina oziroma grozdja, nobene obveznosti.

Vinogradniki in vinarji, ki pa presegajo svojo proizvodnjo 25Hl vina imajo možnost agronomске uporabe tropin po prej navedenem postopku denaturacije. V tem primeru je treba obvestiti pristojne organe oz. deželno upravo in periferični urad Inšpektorata za kontrolo kakovosti (Ispettorato controllo qualità ICQ). Pridelovalec bo moral poslati prek faksa izpopolnjeno priponko odloka (Allegato B) na Deželno direkcijo za kmetijske, naravne in gozdne vire in na Centralno direkcijo za okolje in javna dela ter na že omenjeni periferični urad ICQ v Vidmu, najmanj štiri dni pred začetkom izvedbe posega, ki spremeni tropine v neuporabne za človeka (denaturacija).

Trosenje tropin se mora zaključiti do vključno 31. decembra letos. Za podrobnejše informacije so vam na razpolago uradi Kmečke zveze.

TRETJI POMOL

Našli truplo brez imena, glavni indic sta uhana

Nasproti sedeža tržaške pristaniške kapitanije, v morju med tretjim pomolom in valobranom, so tržaški gasilci včeraj popoldne prišli do srhljivega odkritja. Ob 16. uri je osebje deželne gasilske ekipe za pomoč v vodi, ki ima svoj sedež v starem pristanišču, odhajalo s čolnom na vajo v Tržaški zaliv. Nedaleč od pomola so gasilci zagledali negibno človeško telo, ki so ga premikali valovi. Povsem gol moški je na morsk gladini ležal s trebuhom navzdol: gasilci so takoj razumeli, da je mrtev. S čolnom so se približali truplu, ga povlekli na krov in odpeljali na kopno.

V staro pristanišče so prispeli obalna straža, karabinjerji mestnega poveljstva v Ulici Hermet, sodni zdravnik in finančna straža. Po prvem zdravnikovem pregledu so ob 18.45 odvedli mrliča v lrtvašnico, kjer je na razpolago sodnim oblastem. Tako karabinjerji kot pristaniška kapitanija so takoj začeli preiskovati, kako je bilo človeku ime. Sinoči odgovora še ni bilo, čeprav so bili karabinjerji morda blizu rešitve uganke. Sodni zdravnik Denny Fuliani meni, da je bil preminuli moški star od 35 do 40 let (ugotavljanje točne starosti je težko, ker je morska voda v vseh teh dneh izkazala njegove telesne značilnosti), umrl pa naj bi pred približno desetiimi dnevi. Sodni zdravnik med prvimi pregledom ni opazil znakov nasilja.

Na tržaški kapitaniji so sprva sumili, da gre za 34-letnega romunskega zdravnika, ki je 29. avgusta med deskanjem pred Puljem zaradi močne burje in silnega valovanja padel v vodo in izginil. O dogodku so bile tedaj obveščene tudi italijanske oblasti, saj je obstajala možnost, da bi tok pripeljal ponesrečenca do Tržaškega zaliva. Toda nekatere podrobnosti so to možnost izključile: moški, ki so ga našli včeraj, naj bi kot omenjeno umrl nekaj dni pozneje, na njegovih ušesih pa sta visela uhana. Puljska kapitanija je potrdila, da romunski deskar ni imel uhanov. Po mnenju zdravnika Fullianija sta uhana trenutno glavna elementa, ki bi lahko pomagala razkriti istovetnost človeka. Karabinjerji iz Ul. Hermet so sinoči pregledovali sezname pogrešanih ljudi v Trstu in širši okolici. Poveljnik Brighi je omenil, da je 4. septembra izginil v neznanu 39-letni Miljčan, njegovo izginotje je tri dni pozneje prijavil oče.(af)

SV. JAKOB - Nočni vlom v nižjo srednjo šolo Ivana Cankarja

Šolo obiskujejo tudi tatovi

Iz avtomata so neznanzi odnesli sladkarije, pijače in nekaj denarja - Za šolo v Ulici Frausin je to prvi primer v petih letih

Osebe slovenske nižje srednje šole Ivana Cankarja pri Sv. Jakobu je v torek zjutraj ob prihodu v šolsko poslopje pričakalo neprijetno presenečenje.

V noči na torek so tatovi vdrl v šolo in se znesli nad enim od dveh avtomatov v veži v pritličju. Iz naprave so odnesli več sladkarij in pijač ter denar. Po ocenah ravnatelja šentjakobske večstopenjske šole Marijana Kravosa v avtomatu ni bilo večje vsote denarja: glede na to, da je pristojno podjetje nazadnje napolnilo avtomata v četrtek, so nočni obiskovalci najbrž izmaknili samo tridnevni inkaso. Vlomilci so vstopili skozi drugi vhod, v Ulici Frausin pri številki 14, ki ni zaščiten z alarmom.

Kravos je še povedal, da je to prvi podoben primer v zadnjih petih letih, odkar so šolo obnovili. Šolo so obiskali policisti, vključno s forenziki, ki so si ogledali prizorišče in iskali prstne odtise.

Veža, v katero so se v nočnih urah prikradli tatovi

KROMA

SKD BARKOVLJE Glasbena igrica o Mavrični ribici

Danes zvečer bodo v Slovenskem kulturnem društvu Barkovlje na svoj račun prišli otroci različnih starosti, ki se bodo potopili v svet daleč najlepše ribice v nekem globokem morju. Tej ribici so vsi pravili *Mavrična ribica*, njen lik pa je plod domišljije švicarskega avtorja Marcusa Pfisterja. Mlado občinstvo si bo namreč v barkovljanskem kulturnem društvu lahko ogledalo glasbena igrico, ki jo bodo uprizorili osnovnošolci in srednješolci iz Brega. Ta dramska skupina, v kateri je kar dvajset otrok, je s srcem in dušo predana gledališču, velik uspeh pa je požela na premierni uprizoritvi *Mavrične ribice* ob zaključku prejšnjega šolskega leta v gledališču France Prešeren v Boljuncu, številnih pohval pa je bila deležna tudi na mavrhinjskem festivalu dramskih skupin.

Priljubljeno otroško pravljico je za to priložnost napisala, priredila in režirala Boža Hrvatič, za koreografijo pa skrbi Klara Vodopivec. Lepi in čustveni igrici bo poseben čar zadala tudi glasbena spremljava v živo skupine Nomos Ensemble, pod vodstvom Aljoše Tavčarja, ki je tudi napisal celotno glasbo. *Mavrična ribica* bo tako postala neke vrste muzikal, v katerem bodo otroci igrali, peli in plesali svoje vloge. Naj še povemo, da so kostumi sad domišljije Dajane in Ester Kočevar, izdelale pa so jih mamicine in babice.

Tisti torej, ki bi radi prisluhnili čudoviti in poučni pravljici o *Mavrični ribici*, kateri so se luske tako lesketale, da so si ravnó takšne želele imeti tudi druge ribice, so topla vabljeni na drevisnjo uprizoritev glasbene igrice, ki se bo začela ob 19. uri. (sč)

ZAHODNI KRAS - Zagotovilo župana Dipiazza

Popravilo cerkvice sv. Roka v Križu

Streho bo treba popraviti, delo pa bo sila zahtevno

Skrlasto streho cerkvice sv. Roka v Križu bo treba popraviti. Kajti: bolj kot se z delom zavlačuje, slabše je. Tako je ocenil tržaški župan Roberto Dipiazza med ogledom cerkvice sredi vasi pred nekaj dnevi.

Župan je prispel v Križ skupno z občinskimi inženirjem Tevinijem na spodbudo in pobudo zahodnokraškega rajonskega sveta, pred cerkvico pa so ga pričakali predsednik rajonskega sveta Bruno Rupel, občinski svetnik Demokratske stranke Stefano Ukmar in kriški župnik Maks Suard. Občina je že aprila dala ograditi območje okrog cerkvice z železjem in deskami tik ob strehi, ker obstaja nevarnost, da bi težke kamnite skrele zgrmele s strehe na cesto. Nekaj tednov kasneje so domačini sestavili peticijo (za katero je dala pobudo rajonska svetnica Demokratske stranke Mariagrazia Vili), s katero so zaprosili tržaško občino, naj nujno postopa za popravilo poškodovane strehe. Peticijo je v nekaj dneh podpisalo 320 vaščanov. Cerkvica, zgrajena leta 1646 predstavlja najstarejši in najpomembnejši obstoječi primer verske arhitekture na kraškem območju in res škoda bi bilo, da bi jo z ob časa še huje ogledal.

Med ogledom je župan ugotovil, da pronica v notranjost voda. Razpoke na kamniti cerkvi se širijo, obstaja nevarnost, da se bo škoda hitro razširila še na druge notranje dele stavbe.

Resnici na ljubo so streho pred kakim desetletjem že popravili, a kaže, da popravilo ni bilo dobro opravljeno. Rajonski svet je že pred letom opozoril na napake pri popravilu, poslal dopis škofiji in spomeniškim varstvu, a ni še prejel odgovora.

Po mnenju tehnikov bo novo po-

pravilo zelo zahtevno. Treba bo odstraniti težke kamnite skrele, streho odkriti in sanirati, da ne bo voda več pronicala. Za to bo treba pripraviti ustrezen načrt, je napovedal župan Dipiazza, ki je zagotovil, da bo občinska uprava to storila. Vse pa bo odvisno od razpoložljivih sredstev, je pristavil.

Teden prej si je Dipiazza ogledal tudi območje Ul. Pucino. Cesta je vze-

lo slabem stanju in predstavlja nevarnost za stanujoče in vse, ki se peljejo z Obalne ceste v Križ. Obljubljeni je bilo, da bo občina cesto asfaltirala, in to prihodnje poletje. Ni pa znano, ali bo tlakovala vso ulico ali pa le nekaj novega asfalta najbolj potrebnih odsekov. Tudi ta poseg bo odvisen od razpoložljivih sredstev.

M.K.

Dream: sanja za Afriko

V dvorani Baroncini zavarovalnice Generali (Ul. Trento 8) bo danes ob 17. uri srečanje z naslovom Dream: sanja za Afriko, ki ga prireja skupnost Sv. Egidija in tržaški kolegij bolničarjev Ipasvi.

Gre za pobudo, ki želi prikazati zaskrbljujoče podatke projekta Dream - Drug Resource Enhancement against Aids and Malnutrition, ki si že sedem let v desetih afriških državah prizadeva, da bi prispeval v boju proti Aidsu oziroma nepriemernemu prehranjevanju. Prisotne bodo o projektu, ki ponuja Afriki eno upanje v boljšo bodočnost, spregovorili koordinatorka skupnosti Sv. Egidija Gabriella Bortolot ter prostovoljki Sabrina Vigliani in Federica Marchi, ki sta že večkrat sodelovali pri krajevnih projektih Dream v Afriki.

Koncert na gradu

Flavta in kitara bosta protagonistki današnjega, predzadnjega koncerta v Miramarskem gradu, ki jih skozi poletje prireja konservatorij Tartini (vstopnina 4 evre). V dvorani del Trono bo drevi ob 20.30 nastopil mednarodni kvartet Raluca Elena Putanu (flavta), Vlatko Bocevski (kitara), Francesca Emili (flavta) in Federico Rossignoli (kitara). Repertoar bo zaobjemal skladbe 20. stoletja. Več informacij na tel. št. 040/224143 ali na spletu www.conservatorio.trieste.it.

Potrditev abonmajev

Iz Stalnega gledališča FJK sporočajo, da imajo abonenti še danes čas, da potrdijo svoj sedež v gledališču za sezono 2009/2010. Nepotrjena mesta bodo od torka, 22. septembra, na voljo vsem. Seveda velja to za program proze, muzikalov in plesa kot tudi za abonma Gold in Platinum. Letos je abonentom na voljo pestra paleta abonmajev od tistih tradicionalnih za družine, študente in mlade do novih, kot je na primer »bouquet zvezd«. 6. oktobra bo na odru zaživela prva predstava - Kralj Ojpid.

ŠC MELANIE KLEIN - Poletni center

Pikapolonica je odletela

Osem tednov v bazovskem vrtcu - Motorične, ustvarjalne, glasbene in jezikovne delavnice

Počitnice v znamenju zabavnih in vzgojnih izkušenj v naravnem kraškem okolju

Osem tednov za osem tematik od začetka julija do konca avgusta. V organizaciji Študijskega centra Melanie Klein in v sodelovanju s Slovensko prosveto, Združenjem slovenskih športnih društev v Italiji in ob podpori Zadružne kraške banke je letos enajstič zapovrstjo v prostorih otroškega vrtca Ubald Vrabec v Bazovici zaživel poletni center Pikapolonica.

Vsak teden je otroke od drugega do desetega leta starosti razveselila nova tema, ki jo je še dodatno bogatila tradicionalna didaktična ponudba. Gre za motorične, ustvarjalne in glasbene, predvsem pa jezikovne delavnice, s katerimi želijo organizatorji približati slovensčino otrokom iz mešanih zakonov ali tujcem, saj se poletnega centra redno udeležujejo malčki, katerih starši so zaposleni v sinhrotronu. »Za otroke, vsak teden jih je bilo od 35 do 55, razdeljeni pa so bili v tri starostne skupine, je skrbelo 14 diplomiranih vzgojiteljev« je podčrtala predsednica ŠC Melanie Klein Francesca Simoni. »Naš namen je nuditi otrokom originalne, zabavne, vsekakov pa vzgojne izkušnje v naravnem kraškem okolju.«

Prvi teden je nosil naslov *Poletni vrtljak* in je s klovnsko hudomušnostjo pospremil otroke v poletni čas brezskrbne zabave. Še najbolj se je malčkom vtisnil v spomin nastop klovnov združenja ABIO, ki med drugim skrbi za dobro počutje otrok v tržaški bolnišnici Garofolo. V tednu *Sladkosnedne pikapolonice* so se odvijale kuharske delavnice, na katerih so med drugim otroci preizkušali v peki kokosovih kroglic in izdelavi slastnih sicilijanskih »kanolov«, poklic peka in slaščičarja pa so spoznali na obisku pekarnice Marc v Bazovici. Veliko zanimanje je žel tudi obisk članov kinološkega društva Lens, ki so v poletnem centru navdušili s predstavitvijo rešilnih psov in tistih, ki sodelujejo pri programih »pet therapy«. Vsak teden je program dopolnjeval daljši izlet, tako da so otroci med drugim v Grljanu obiskali znanstveni laboratorij, prijeten dopoldne so preživeli v tržaškem akvariju, zaplavali so v Sesijskem zalivu, domače živali pa so občudovali na kmetiji Žagar v Bazovici. Dvomeščno bivanje v Bazovici je sklenil športni teden, kjer so se malčki preizkusili v raznih športnih panogah in motoričnih vajah. (tj)

MOSP IN SKK - Danes prvi sestanek

V novo sezono pestro in ustvarjalno

Da mladi potrebujejo kvalitete priložnosti, da izrazijo svojo ustvarjalnost, se ob tem veliko naučijo, predvsem pa da se zabavajo v dobri družbi svojih sovrstnikov, sta organizaciji Mladi v odkrivanju skupnih poti (MOSP) in Slovenski kulturni klub (SKK) razumeli že zdavnaj. Prav zaradi tega že vrsto let organizirajo celoletne kulturne aktivnosti, ki se odvijajo enkrat na teden v popoldanskih urah v Peterlinovi dvorani in ki so zelo dobro obiskane.

O tem priča veliko število že obsoječih skupin, ki delujejo pod okriljem organizacij, med katerimi sta dve gledališki skupini, starejša SKK in mlajša MOSP, plesna skupina MOSP in skupina likovnih ustvarjalcev. Skupine, ki jih sestavljajo predvsem mladi višješolci in njihovi mentorji si prizadevajo, da se jim vsako leto pridruži čim večje število novih članov, ki se radi preizkušajo na odrskih deskah, ki želijo spoznati nove dimenzije plesa ali tehnike risanja in slikanja. Organizaciji si prizadevata, da bi bil program vedno sodoben in navdušujoč, zaradi česar si želita, da bi tudi v letošnjem šolskem letu nastale nove skupine mladih gledaliških, plesnih in likovnih talentov.

Mladi, ki radi nastopajo, imajo pestro ponudbo gledaliških krožkov, ki so porazdeljeni z ozirom na njihovo starost. Vsi gledališki navdušenci, ki so stari od 14 do 16 let oziroma obiskujejo prvi in drugi letnik višje srednje šole, se lahko letos pridružijo no-

vi gledališki skupini, ki jo bo vodila večletna članica organizacij MOSP in SKK Patrizia Jurinčič pod mentorstvom Lučke Susič. Tudi mladi, ki obiskujejo zadnje tri letnike višje srednje šole in so stari 17 in 18 let, so dobrodošli: ti se bodo namreč lahko pridružili že obstoječi gledališki skupini SKK, ki jo bosta tudi v letošnji sezoni vodili Lučka Susič in članica starejše gledališke skupine MOSP Helena Pertot.

Organizaciji krijeta tudi področje plesa in vabita v svojo sredo prav vse, ki se radi gibljejo, plešejo in spoznavajo svoje telo. Plesalka in koreografinja Raffaella Petronio, ki že vrsto let vodi tečaj sodobnega plesa, vabi v svojo sredo nove tečajnike, ki se bodo lahko pridružili že obstoječi plesni skupini ali ustvarili novo.

Ne gre pa pozabiti tudi likovnih aktivnosti: kdor rad riše, slika in čuti nagnjenje do likovne umetnosti, se lahko vpiše v likovni krožek, ki bo deloval v obliki seminarjev.

Izbire je torej na pretek za vse, ki si želijo izražati svoje kreativne sposobnosti, odkrivati nove talente ali se preprosto zabavati na konstruktiven način. Novo sezono bosta organizaciji MOSP in SKK predstavili na sestanku, ki bo potekal danes (petek, 18. septembra), ob 15. uri v Peterlinovi dvorani v Ulici Donizetti 3. Za vse dodatne informacije pa sta na razpolago telefonska številka 3452669860 ali e-mail naslov mosp-skk@hotmail.it.

GLEDALIŠKI FESTIVAL - Še mesec dni do 44. Borštnikovega srečanja

V tekmovalnem programu tudi koprodukcija SSG Hči zraka

Festival bo trajal od 16. do 25. oktobra - V tekmovalnem delu enajst predstav

Letošnje 44. Borštnikovo srečanje (BS) se bo začelo 16. oktobra. Letos sodepada z 90. obletnico ustanovitve Slovenskega narodnega gledališča (SNG) Maribor, v okviru katerega že vse od nastanka deluje tudi ta vseslovenski gledališki festival. Festival se bo končal 25. oktobra s slovesno razglasitvijo dobitnika Borštnikovega prstana in nagrajencev BS.

Tekmovalni in spremljevalni program, ki ju je tudi letos izbrala selektorica Barbara Orel, obsega skupaj 15 predstav. Ocenjevala jih bo ista strokovna žirija kot lani. V njej so italijanski gledališki kritik in dramaturg Mario Brandolin, gledališki kritik in teoretik Blaž Lukan, gledališki kritik Gregor Butala, dramaturginja in teatrologinja Maja Haderlap ter strokovna svetovalka za uprizoritvene umetnosti na direktoratu za umetnost Mojca Jan Zoran. Tudi člani žirije za podelitev Borštnikovega prstana ostajajo v enaki sestavi, in sicer Tone Partljič, Rapa Šuklje in Peter Terovšek.

V SNG Maribor v zvezi z dodatnim programom posebej opozarjajo na dve mednarodni gostovanji. V Mariboru bo namreč v času festivala legendarni nemški režiser Peter Stein, ki bo nastopil kot recitator v uprizoritvi z naslovom in podnaslovom "Faust Fantasia (Melolog za glas in klavir)" Johanna Wolfganga von Goetheja, skupaj s pianistom Arturoom Annecchinom.

Gostovalo bo tudi Narodno gledališče iz Novega Sada, in sicer z Barčico za punčke Milene Marković v režiji Ane Tomović, zmagovalke letošnjega Sterijevega pozorja, ki v Maribor prihaja po uspešnem gostovanju v Bratislavi in na Bitefu v Beogradu. Isto besedilo tačas z uspehom igrajo v ljubljanski Mali dramini.

Med obfestivalskimi dejavnostmi bosta tudi dva mednarodna simpozija. Z društvom gledaliških kritikov in teatrolo-

gov Slovenije pripravljajo simpozij na temo Umetnost, kultura, mesto, ki bo odprl problem branja mesta v kontekstu umetnostne dejavnosti v njem, vse skupaj v luči Maribora kot EPK 2012, s slovensko sekcijo Mednarodnega gledališkega inštituta (ITI) pa simpozij na temo Povezovanje festivalov Zahodnega Balkana. Načrtujejo udeležbo govorcev s Hrvaške, iz Srbije, Makedonije, BiH in Črne gore.

V tekmovalnem programu bo 11 predstav. Z dvema predstavama se bo predstavila ljubljanska Drama, in sicer z Orestejo v režiji Jerneja Lorencija in Barčico za punčke v režiji Aleksandra Popovskega. Tudi Drama SNG Maribor bo zastopana z dvema predstavama, Peer Gyntom v režiji Janusza Kice in igro Veter v vejah borov v režiji Jerneja Lorencija. Vse ostale gledališke hiše bodo imele po eno "izbranko" za nagrade.

Anton Podbevšek Teater in Teatri di Vita (Bologna) bosta uprizorila Portret neke gospe v režiji Matjaža Bergerja, na sporedu bo koprodukcija Mini teatra, Cankarjevega doma, Novega gledališča Zagreb in Zagrebskega gledališča mladih Macbeth po Shakespearu v režiji Ivce Buljana, SNG Nova Gorica pa se bo predstavilo z igro Neskončni šteti dnevi v režiji Matjaža Latina.

Mestno gledališče ljubljansko se je v tekmovalni program uvrstilo z igro Grdoba v režiji Borisa Kobala, Slovensko mladinsko gledališče bo uprizorilo glasbeno-gledališki projekt Janje Majzelj Krizantema na klavirju, Slovensko ljudsko gledališče Celje se bo potegovalo za nagrade z igro Triko v režiji Luke Martina Škofa, Slovensko stalno gledališče Trst v koprodukciji s festivaloma Mittelfest Čedad in Teatri a teatro Trst ter Primorskim poletnim festivalom Koper pa bo nastopilo z igro Hči zraka v režiji Janusza Kice. (STA)

SSG se bo predstavilo z delom Hansa Magnusa Enzensbergerja Hči zraka

GLEDALIŠČE

Začel se je Primorski poletni festival

Z gledališkim delom Derviš in smrt v režiji Egon Savina se je v Kopru sinoči začel Primorski poletni festival. Letos poteka pod okriljem mednarodnega Mejni festivala NETA (Nova evropska teatarska akcija) 2009 in bo ponudil štiri predstave gledaliških skupin iz Srbije, Romunije in Slovenije.

Danes bo Beograjsko dramsko gledališče v Kopru uprizorilo Užitek, prav tako v režiji Egon Savina. Po Savininih besedah je vodilna nit igre delitev na izdajalce in domoljube, na tiste, ki so odšli, in tiste, ki so v času okupacije ostali. "Eni brez drugih ne morejo. Drug drugemu so razlog obstoja. Mnogo nas je, ki smo od nekdaj ponosni, ker smo izdajalci, čeprav smo patrioti," je zapisal Savin.

V Tartinijevem gledališču v Piranu si bo 19. septembra mogoče ogledati delo Gorana Vojnovića Čefurji raus! v koprodukciji Dejmo stisnt teatra, Gledališča Glej in Zavoda no history. Dan kasneje bo v Tartinijevem gledališču ponovitev predstave Užitek, koprski del festivala NETA pa se bo zaključil 30. septembra z uprizoritvijo Sedem na en mah v izvedbi Narodnega gledališča I. L. Caragiale iz Bukareste.

Festival NETA se bo nato preselil v Trst in Novo Gorico. V Trstu se bodo od 1. do 10. oktobra občinstvu predstavili Črnogorsko narodno gledališče (CNP) s Snom kresne noči, Teatr Imeni V. F. Komisarševskoj iz Sankt Peterburga z Ljubimcem Harolda Pinterja, Narodno gledališče iz Sarajeva z delom Mortal Combine ter SNG Nova Gorica s predstavo Neskončni dnevi šteti.

V Novi Gorici pa se bodo od 8. do 11. oktobra zvrstile predstave Druga stran v izvedbi Malega dramskega teatra iz Bitole iz Makedonije, Zaljubljeni v smrt v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta in ponovitev predstave Čefurji raus!.

LJUBLJANA Razstava akvarelov Alenke Gerlovič

V Mestni galeriji Ljubljana so prav na umetničin 90. rojstni dan včeraj odprli razstavo akvarelov Alenke Gerlovič. Na Cankarjevem nabrežju je na ogled 47 akvarelov, nastalih v obdobju 2000-2008, ko je ta likovni medij popolnoma prevladal v njenem opusu. Bogat likovni opus Gerlovičeve sicer sestavljajo risbe, grafike, akrili in akvareli.

Akvarele je Gerlovičeva po besedah kustosinje razstave Marine Mihelič Satler sicer sicer ustvarjala ves čas, tudi v obdobju, ko je z akrilom slikala na platno. Umetnica je navdih za svoja dela ves čas črpala v naravi. S počitnic na dalmatinskih otokih se je vedno vračala z akvarelnimi študijami, na podlagi katerih je pozneje ustvarila večje akrilne slike. V zadnjih letih pa je akvarel popolnoma prevladal v njenem opusu, poleg otoških motivov so njeni pogosti motivi ljubljansko barje, Botanični vrt v Ljubljani in drugi.

Jubilantka, rojena ljubljancanka, je zgodnje otroštvo preživela v Brezicah, nato se je družina preselila v Ljubljano. Na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu je diplomirala iz slikarstva in se leta 1941 vrnila v že okupirano Ljubljano. Delala je v OF in kasneje v Centralni tehniki KPS v grafičnem ateljeju ustvarjala grafično opremo za partizanski tisk. Po vojni je bila likovna pedagoginja. Gerlovičeva velja za pionirko na področju likovnega izobraževanja.

Pobudo za razstavo ob življenjskem jubileju umetnice je delo mesto Ljubljana. Z njo je želelo počastiti dobitnico Župančičeve nagrade za življenjsko delo (2007).

PRI ZALOŽBI MLADIKA - Že drugo leto zapored predstavitev knjižnega prvenca Roman Vilme Purič Burjin čas postavljen na Kras in v težke čase pred sedemdesetimi leti

Izid knjižnega prvenca je za vsako založniško hišo nadvse razveseljav dogodek, saj pravzaprav pomeni krst nekega novega literarnega peresa. Tržaško Mladiko je ta čas doletela že drugo leto zapored, saj so lani v javnost pospremili avtorico Jasno Jurečič in njen roman Prerokuj mi še enkrat, letos pa so uspešno izpeljali izid proznega dela Burjin čas tržaške avtorice Vilme Purič.

Kot smo uvodoma zapisali, naj bi izid knjižnega prvenca predstavljala rojstvo oziroma krst novega literarnega peresa, a uvodna trditve za Vilmo Purič velja le delno. Avtorica je v našem okolju namreč že dobro znana, poleg svojega pedagoškega dela predvsem zaradi dolgoletnega sodelovanja s tržaško radijsko postajo in revijo Mladika, za kateri redno poroča o novostih na knjižnem prizorišču, nekaj njenih literarnih prispevkov pa je že izšlo v reviji Primorska srečanja.

Že na prvi pogled nas bo knjiga, ki nam na svojih straneh prinaša roman Burjin čas, pritegnila s svojo prefinjeno in elegantno izdelano platnico, ki je delo fotografa in oblikovalca Danila Pahorja. Na njej bomo namreč ugledali hleb kruha oziroma domačo slaščico in šopek belih vrtnic, v ozadju pa pročelje kraške hiše z značilnim oknom in ljertami. Poleg Danila Pahorja sta knjižno izdajo s svojima spremno besedo oziroma uvodom oblikovali tudi Marija Mercina in Majda Artač.

Dogajanje romana Burjin čas je postavljeno na Kras, a ne na Kras današnjih dni, temveč v čas pred skoraj sedemdesetimi leti, ko je čez naše kraje zadivjala zadnja svetovna morija. Obdobje lahko s pomočjo letnic, ki jih je avtorica posejala v besedilo, tudi natančno določimo. Dogajanje je namreč vpeto med leti 1940 in 1945, tragiko vojne pa bo bralec še posebno dramatično začutil v zadnjih poglavjih, ko se bo ena protagonistka zgodbe podala v iskanje počivališča padlega moža, druga pa bo okusila grozote

KROMA

odvzema osebne svobode in mučenja. Čeprav je vojno dogajanje v knjigi še kako prisotno, lahko zardimo, da ne prihaja do izraza z enakim poudarkom kot pri nekaterih drugih avtorjih, denimo pri romanopisnih Rebuli in Pahorju, ki ga izrisujeta predvsem iz narodnostnega, političnega in kdaj tudi ideološkega vidika. V Burjinem času vsega tega ni, vojno trpljenje je namreč prikazano predvsem iz vidika človeške tragike, ki je bila prav gotovo skupna vsem protagonistom tistega časa.

Je pa besedilo Burjinega časa bogato z dvema inovativnima elementoma. Vilma Purič namreč redno posega po domačem narečju iz Repna, torej kraja, v katerem ima avtorica svoje korenine in kjer prebiva še da-

nes in ki je obenem osrednje prizorišče dogajanja romana. Drugi zanimiv element, ki ga avtorica vklaplja v prozno besedilo, pa so skupki verzov, ki tu pa tam prehajajo že v pravo pesniško izražanje. Trdimo lahko torej, da avtorica ostaja zvesta dvema tradicijama, iz katerih je tako rekoč zrastle, domači narečni zakladnici in najbrž tudi pesniškemu svetu, čeprav delo Burjin čas po obliki in vsebini prerašča oziroma presega oba pojma. Kljub nasičenosti besedila z narečnimi izrazi je roman dostopen vsem bralcem, tudi tistim, ki tukajšnjega narečja ne obvladajo ali poznajo, saj so bolj zapleteni narečni stavki sproti razloženi s pomočjo opomb v besedilu, ob zaključku pripovednega dela knjige pa je objavljen krajši slo-

varček kraških narečnih izrazov. Vaško življenje s svojimi neživimi in živimi protagonisti, od kraških hiš, borjačev, gmaj, vaških kotov, do otrok, deklet, mlekaric, vse do starih nuncev in strin, pa tudi svojih običajev in prigod, od rojstev s pomočjo babic, do poročnih obredov, ki so se vse do danes ohranili v tradicionalni priveditvi Kraške ohceti, se tako prepleta s tragiko tedanjega časa, ki smo ga bili do danes vajeni spoznavati na en način, roman Vilme Purič pa nam bo to, iz vseh vidikov - predvsem iz narodnostnega, pa tudi iz družbenega - prelomno obdobje naše polpretekle zgodovine predstavil iz nekoliko drugačnega zornega kota.

Primož Sturman

TRŽIČ - Najnovejši podvig družbe Fincantieri

Brez pompa predali »sanjsko« velikanko

Ceremonija pod vtisom zaradi krize in poboja vojakov v Afganistanu - Med gosti minister Bossi

Carnival Dream je preko 300 metrov dolga potniška ladja, ki v višini presega palačo z 21 nadstropji; sprejme lahko 4.633 potnikov in 1.367 članov posadke

ALTRAN

Carnival Dream je največja potniška ladja, ki je bila doslej zgrajena v Italiji in hkrati v Sredozemlju, uvrstila pa se je že med največje na svetu. Obenem je najmodernejša in najbolj luksuzna. Za opis najnovejše ladje za križarjenje, ki je nastala v trziški ladjedelnici Fincantieri, zmanjkuje torej presežnikov, zato so njeno uradno predajo naročniku - ameriški družbi Carnival - želeli sinoči proslaviti z veličastnim praznikom. Zaradi smrti italijanskih vojakov v Afganistanu pa je ceremonija potekala brez pompa kljub navzočnosti ministra za reforme Umberta Bossija, namestnice predsednika senata Rose Angelo Mauro ter samih vrhov družb Fincantieri in Carnival, da ne omenjamo krajevnih upraviteljev. Praznični naboj je zmanjšala tudi senca recesije, ki ji Fincantierijeva ladjedelnica ni imuna. »Od lanskega leta dalje družba ne prejema več naročil. Dela ima sicer še za vsaj dve leti, kaj bo potem, je neznanica,« je dejal poverjeni upravitelj Giuseppe Bono, k temu pa takoj dodal, da družba nima

namena odslavljati delavce, a bo po potrebi segla po socialnih blazilcih.

Na začetku sinočnje ceremonije na ladji so spomin padlih vojakov počastili z enominutnim molkom. Sledili so nagovori. Podpredsednica senata je poudarila, da mora politika priskočiti na pomoč Fincantieriju pri premoščanju krize. Izjavila je še, da se kljub krizi mnogi industrijski mogotci na svetu ne vdajo, »med temi je tudi Fincantieri, ki deluje v globalnem okviru«. Pristavila je, da je treba podpirati poklicno usposabljanje mlajših generacij in ohranjati tradicijo, oboje pa se spaja ravno v Fincantieriju, v Trziču, kjer deluje preko 500 malih in srednjih podjetij, ki lahko vlivajo novega upanja Italiji in delavstvu. Bono je napovedal, da družba sicer trpi zaradi recesije, da pa namerava narediti nov kakovostni skok v produktivnosti. Za to potrebuje na svoji strani državo, ki mora v Italiji zagotoviti pogoje, da lahko družba nastopa konkurenčno na evropskih in svetovnih tržiščih.

Tako Bossi kot Micky Arison, predsednik družbe Carnival - le-ta ima 37 tisoč zaposlenih -, nista stopila k mikrofonu. V imenu ameriškega naročnika je spregovoril Gery Kahill, prvi mož družbe Carnival Cruise Lines. Potrdil je, da stanje na svetovnih trgih ni rožnato in da si trenutno ne morejo privoščiti novih naročil, a upa v boljše čase.

Carnival Dream je preko 300 metrov dolga potniška ladja, ki v višini presega palačo z 21 nadstropji. Splavili so jo oktobra lani ter jo dokončali v pičlih enajstih mesecih, potrebnih pa je bilo kar 7 milijonov ur dela; investicija je vredna 560 milijonov dolarjev. Ladja lahko sprejme 4.633 potnikov, ki imajo na razpolago skupno 1.800 kabin, da ne omenjamo igrišč, bazenov, minigolfa, igralnice, knjižnice, restavracij, kina, diskoteke, spa centra itd. Za goste bo skrbelo 1.367 članov posadke. Carnival Dream bo danes zapustila Trzič in zaplula proti Civitavecchi za svoje »krstno« sredozemsko križarjenje, nakar se bo podala naskakovat oceane. (aw)

GORICA - Občina Najemnine, prispevek bo prejelo 317 družin

Uprava Furlanije-Juljske krajine je v minulih dneh določila znesek denarja, ki ga bo letos dodelila na podlagi deželnega zakona 431/1998, ki določa pravila o prispevkih za znižanje najemnin za stanovanja. Prispevki so namenjeni družinskim jedrom z nizkimi dohodki, za katere je plačevanje najemnine huda obremenitev. Letos je prošnja na goriško občino, ki je objavila razpis in je nato posredovala dokumentacijo deželni upravi, vložilo kar 392 družin, prispevek pa bo prejelo 317 Goričanov. Skupno bodo med koristniki razdelili 553.557 evrov (lani so jih imeli na razpolago 588.236), ki jih bo sta ob deželi FJK vložili tudi občina in država. Goriška občina je iz svojega žepa vložila v pobudo 90.858 evrov, kar je 12 odstotkov celotne vsote, dežela je prispevala 305.164 evrov, iz Rima pa bo prišlo 157.534 evrov.

Število prošenj je bilo letos višje od lanskega. Na razpis se je med 15. aprilom in 29. majem prijavilo 392 družin, lani pa jih je bilo 371. Letos bodo prispevek dodelili 317 družinam, medtem ko so v lanskem letu ugodili 333 prošnjam. »Letos smo sprejeli manj prošenj, ker so se zakonska določila in kriteriji za dodelitev nekoliko spremenili. Priseljenci iz držav izven Evropske unije imajo po novem pravico do prispevka le v primeru, da bivajo v deželi Furlanije-Juljski krajini vsaj pet let ali v Italiji vsaj deset let,« je pojasnila odbornica Silvana Romano. Dežela Furlanija-Juljska krajina je po vsej verjetnosti računala, da se bo z uvedbo novih kriterijev za sprejemanje prošenj število le-teh znižalo, zato je zakonu 431/1998 namenila nižjo vsoto denarja. »V resnici pa je število prošenj oseb, ki so imele pravico koristiti prispevek, ostalo podobno lanskemu. To pomeni, da bo vsaka družina dobila nekoliko nižji prispevek kot lani,« je povedala goriška občinska odbornica za socialo Silvana Romano. Pristavila je, da bo višina prispevkov odvisna tudi od potrebe posameznih družin. »Najšibkejši občani so tisti, ki jim skušamo najbolj pomagati,« je poudarila Romanova in dodala, da skuša občina revnejšim občanom pomagati tudi pri plačevanju računov za vodo, elektriko in plin. (Ale)

GORICA - Sinoči v ulici Santa Chiara

Možakar pobesnel ter ranil policista in mestnega redarja

Mestnih redarjev in zdravniškega osebja ni hotel spustiti v stanovanje. Ko pa so vanj vdrl s policisti vred, se je proti njim pognal z nožem in kosom stekla ter z njima ranil agenta in redarja.

Moški je pobesnel sinoči okrog 19. ure na svojem domu v ulici Santa Chiara v Gorici, v ATER-jevem stanovanjskem kompleksu za nadškofijskim muzejem. Redarji so z zdravniškim osebjem prišli na dom 56-letnega C.C., ki ga ima v oskrbi center za duševno zdravje, zato da na njem opravijo obvezni zdravniški pregled. Ko so potrkali, jih ni hotel spustiti v stanovanje in se je vanj zaklenil. Na pomoč so poklicali gasilce, rešilno službo 118 in policijo. Gasilci so nadzorovali okna, policija pa je vdrla v stanovanje. 56-letnik je naravnost podivjal ter se znesel nad policistom in redarjem, ki sta ga zaman skušala pomiriti. Lažje rane na obrazu sta tako utrpela redar Paolo Ponzalli in 25-letni policist M.M. Nazadnje so možakarja z injekcijo pomirjevala obvladali in ga odpeljali v bolnišnico.

Ko so pobesnela možkega nazadnje obvladali, so ga odpeljali v bolnišnico

BUMBACA

GORICA - Podatki o inflaciji

Gorivo dražje

Cosma: »Življenjski stroški pri nas ostajajo zmerni«

V juliju in avgustu se življenjski stroški v Gorici niso bistveno spremenili, rahel porast pa so zabeležili pri gorivu. Da sta se v poletnih mesecih bencin in dizelsko gorivo podražila, opozarja občinski odbornik in predsednik občinske komisije za nadzor nad cenami Sergio Cosma, ki je postregel z julijskimi in avgustovskimi statističnimi podatki s področja življenjskih stroškov.

Občinska služba, ki je bila ustanovljena na pobudo zavoda ISTAT in vsak mesec preverja cene različnih dobrin ali storitev, ki spadajo v italijansko potrošniško košarico, je tokrat ugotovila, da se je dizelsko gorivo na samopostrežnih črpalkah povišalo za 3,13%, na črpalkah, kjer črpalkarji točijo gorivo, pa za 2,20%. Za zeleni bencin brez svinca so morali goriški avtomobilisti avgusta odšteti 1,02% več kot julija oz. 1,62% več, če so si bencin sami natočili. Za 1,12% se je avgusta povišala tudi cena svinjskega mesa s kostjo, za 1,69% pa semensko olje. Za 1,15% so se povi-

šale cene kock za juho, za 2,09% detergent za ročno pranje perila, za 1,63% pa cena žarnic.

Avgusta pa je prišlo tudi do znižanja cen nekaterih dobrin, ki spadajo v potrošniško košarico. »Upadle so na primer cene skoraj vseh vrst vrtno zelenjave, kar gre po vsej verjetnosti pripisati tudi dejstvu, da je bila letošnja letina obilna,« je povedal odbornik Cosma. Za 1,66% je upadla cena kondomov, za kar 17,30% pa cena glasbenih zgoščenek. Pri tem je treba povedati, da se je cena CD-jev julija zvišala za 14,86%. Vidno se je v mesecu znižala tudi cena filmov na DVD-jih, ki je julija upadla za 17,16%, avgusta pa za dodatnih 11,88%. Tako julija kot avgusta je občinska komisija zabeležila znižanje cen elektronskih igrice. Le-te so bile julija za 9,57% cenejše kot junija, avgusta pa je njihova cena padla za dodatnih 35,49%. »Na splošno lahko trdimo, da ostajajo življenjski stroški pri nas zmerni,« je povedal Cosma. (Ale)

ODBOJKA - Pred prvim uradnim nastopom Trieste volley 2010

Bosich: »Preizkusil bom vse igralce in vse možne variante«

Jutri prva pokalna tekma v Repnu proti VBU - Iščejo še centra - Neznanka je sprejem

Zgoraj: trener Edi Bosich; levo: igralci na prvem letošnjem treningu v telovadnici v Repnu

KROMA

Trieste volley 2010 je pred svojim prvim uradnim nastopom. Jutri bo v Repnu ob 20.30 v prvem krogu državnega pokala gostil videmski VBU. V skupini pokala bo tržaška ekipa igrala še proti Pallavolo Motta iz kraja Motta di Livenza (TV). Obe ekipi bosta tudi tekme v prvenstvu B2-lige, ki se bo začelo čez mesec dni. Pred jutrišnjim nastopom smo se pogovorili s trenerjem Edijem Bosichem.

Kako poteka pripravljalo obdobje? Ste na prvo pokalno tekmo pripravljivi?

Doslej smo se osredotočili predvsem na kondicijsko pripravo, edino prijateljsko tekmo smo odigrali v torko proti Buui.

Boste torej pokalne tekme izkoristili za uigravanje?

Vedno bomo igrali na zmago, a si ne delamo večjih utvar. Ekipa ima pet novih igralcev, ki se morajo z ostalimi še ujeti. Prav gotovo bomo imeli nekaj težav s tistimi ekipami, ki že več let igrajo v B2-ligi. Obenem pa bom na pokalnih tekmah preizkusil vse razpoložljive igralce in vse možne variante, ki bi nam lahko prišle prav med prvenstvom. To bo tudi priložnost, da ugotovimo, kaj moramo še dopolniti pred prvenstvom.

Na igrišču se bodo zvrstili torej vsi igralci.

Tako je. Rotirali bodo tudi zato, ker nas čakajo v tem obdobju še tri prijateljske tekme (dve proti Bibioneju in slovenski Kropi, ki igra v 1. slovenski ligi), ki jih bomo odigrali v tržaški športni palači. Te tekme nujno potrebujemo, ker se moramo na novo veliko dvorano šele privaditi. Naj le povem, da smo pred dvema sezonama igrali v openški šolski telovadnici...

Kako so se nove okrepite vključile v novo okolje?

Zelo dobro, čeprav so nekateri igralci še pred dvema sezonama igrali v D-ligi, drugi pa so pravi profesionalci. Kljub razli-

kam so se dobro ujeli in se že srečujejo tudi izven odbojcarskih igrišč. Tudi sam imam z novimi okrepitvami dober odnos. Z Marijem in Rigonatom, igralcema, ki imata veliko izkušenj, se večkrat pomenim tudi o raznih tehnično-taktičnih rešitvah.

V igralskem kadru še vedno manjka center ...

Tako je. V ekipi sta samo dva centra, tako da nujno potrebujemo še enega igralca v tej vlogi. Kontaktirali smo že veliko igralcev, a so vsi odklonili. Razlogi so različni. Še vedno upam, da se nam bo pridružil Graunar, čeprav dvomim. Izpisnica je namreč v lasti VBU-ja.

Ste sicer z igralskim kadrom zadovoljni?

Sem. Edina neznanka je še sprejem, saj sloni izključno na Mariju in Ambrožu Peterlinu. Oba sta zelo kvalitetna. Skrbi pa me to, da lahko na sprejemu računam samo na dva igralca.

Drugih pomanjkljivosti ne vidiš?

Ne. Napad je dober, blok tudi. Tudi na servisu in podaji smo solidni.

Koliko slogašev bo v prvi postavi?

Od tri do štirje, možnosti za vključitev pa bodo seveda imeli prav vsi.

Podajalec Veljak odhaja na študij v Ljubljano. Bo vseeno prisoten na treningih?

Zagotovil je, da bo prisoten na treh treningih kot vsi ostali, z utežmi pa bo treniral sam v Ljubljani.

Prvič treniraš B2-ligo. Kakšni so prvi vtisi?

Vestna priprava treningov in tekem se ne razlikuje. Treningi pa so seveda na višjem nivoju: lažje je vključevati tehnično težje vaje z žogo, saj so igralci boljši. Kako bo na tekmah, pa še ne vem. Organizacija nekaterih ekip bo prav gotovo boljša, skorajda profesionalna. Na vsaki tekmi bodo imeli celotno zbirko sta-

tističnih podatkov in posnetkov.

V prvem krogu vas čaka VBU, nato pa Motta di Livenza.

Igralce VBU-ja dobro poznam in so zelo izkušeni. Motta di Livenza pa je odkupila ligo in ekipo znatno okrepila. (V.S.)

SPORED POKALA: jutri, ob 20.30 v Repnu: Trieste volley 2010 - VBU, 23. 9.: Motta - Trieste volley 2010; 3. 10.: VBU - Trieste volley 2010; 6. 10. ob 21.00 v Repnu: Trieste volley 2010 - Motta.

NAVIJAŠTVO - Začetek sezone pri Cheerdance Milleniumu

Sprites se pripravljajo za EP

Četvorka je vadila tudi poleti - Septembra začele s treningi vse skupine - Novembra prva mednarodna tekma pri nas

Navijačice športnega društva Cheerdance Millenium bodo čez približno teden dni nastopile na Odprtem evropskem prvenstvu. Šlo bo za prvo izvedbo celinske preizkušnje v organizaciji ameriške svetovne zveze ICU, ki bo v pariški zabaviščni center Eurodisney privabila veliko število evropskih in neevropskih ekip. Četvorka Sprites, ki jo sestavljajo Jasna Kneipp, Nastja Milič, Tina Krizmančič in Nikol Krizmancic, se na tekmovanje pripravlja že nekaj mesecev. Po nastopu na svetovnem prvenstvu na Floridi aprila letos so navijačice odločile, da se bodo v nekoliko spremenjeni postavi (v ekipi ni več Kristine Žerjal, ki se je pridružila mladinkam) udeležile tudi evropskega tekmovanja. Pod vodstvom trenerke Anje Žonta iz Ljubljane so sestavile novo točko, ki je bolj dinamična in vključuje nove elemente. »Pravila dovoljujejo, da so ekipe pri skupinskih dvigih štiri- ali petčlanske. V ZDA vsekakor že vse nastopajo samo v štiričlanski postavi,« je pojasnila tekmovalka Nastja Milič. Skupina si je v poletnih mesecih privoščila le dvotedenski oddih, sicer pa je vseskozi redno trenirala. V Parizu se bo v kategoriji ženskih članskih skupinskih dvigov pomerila s tekmovalkami iz Češke, Norveške, Švedske, Danske, Švice in Rusije.

Ostale ekipe so se od 1. do 9. septembra s pripravami v večernih urah uvedle v novo sezono, najmlajše pa so s treningi začele v ponedeljek. Vadba poteka v telovadnici osnovne šole Bevk na Opčinah in osnovne šole Kugy v Banih. Letos bodo pri Cheerdance Millenium vadile tri skupine. Najmlajši Palčki bodo pod vodstvom Petre Krizmancic (pomagal ji bo Kristina Žerjal) spoznavali gibalno abecedo s poudarkom na gibanju in ritmu. Starejši Zajčki so že usmerjeni v tekmovalnost: pod vodstvom Jasne Kneipp in Daše Ukmar bodo utrjevali osnovne gibalne sposobnosti s poudarkom na gibanjih, ki so povezani s cheerleadingom in cheerplesom. Skupinama se je pridružilo kar nekaj novih otrok, ki so navijaštvo in ples spoznavali na poletnem plesnem centru, ki ga je društvo organiziralo zadnji teden avgusta in prvi teden septembra.

Škrati, torej najstarejša skupina, pa bodo nadgrajevali specifična znanja v

Tržačan Daniele Zucca v lanski sezoni najboljši sodnik v A2-ligi

Enainštiridesetletni tržaški odbojcarski sodnik Daniele Zucca je bil imenovan za najboljšega sodnika A2-lige v minuli sezoni, nagrado pa bo prejel v ponedeljek v Rimu na predstavitvi letošnjih odbojcarskih prvenstev.

Zucca, ki ga v naših odbojcarskih krogih dobro poznajo, je v minuli sezoni bil med drugim tudi prvi sodnik na finalu državnega pokala A2-lige, sodil pa je tudi na finalu končnice ženske A1-lige med Desparjem iz Perugia in Foppapedrettijem iz Bergama.

KROMA

PLAVANJE - Za eno sezono

Rok Zaccaria bo treniral v Modeni

Slovenski plavalec Rok Zaccaria iz Devina, ki je letos nastopil tudi na državnem absolutnem prvenstvu, bo odslej treniral v Modeni. 20-letnik, ki je bil vselej zvest tržaški Adrii, se je po nekajtedenskem premoru po mladinskem državnem prvenstvu odločil za novo življenjsko izkušnjo. Od ponedeljka dalje bo treniral in živel v Modeni. Vadil bo pri tamkajšnjem klubu Logtainer Modena nuoto, kjer mu bo sledil trener Stefano Nurra. Rok bo član prve tekmovalne skupine, treniral bo vsak dan, podrobnosti programa treningov pa bo izvedel ob prihodu. Vsekakor se bo tudi v letošnji sezoni izključno posvetil plavanju s prvenstvenimi ciljem, da bo še dodatno izboljšal svoje letošnje rezultate. Bivši dijak znanstvenega liceja F. Prešeren bo letos prestopil med člane, kjer je konkurenca še ostrijša. »Odhajam predvsem zato, ker želim preizkusiti kaj novega. Gre za življenjsko izkušnjo, ki ni povezana iz-

ROK ZACCARIA

BUMBACA

ključno s športnimi cilji. Ekipo v Tržiču zapuščam, čeprav sem se tam vedno počutil zelo dobro,« je pojasnil Rok, ki bo v Modeni stanoval s prijateljem. Zakaj pa Modena? »Prijatelj je bil že na preizkusu, naposled pa sem se še jaz odločil, da pridem.«

Rok je še povedal, da se je s klubom iz Modene domenil za eno sezono. Ob prihodu se bo pozanimal tudi za univerzitetni študij.

Četvorka Sprites - od zgoraj: Tina, Nicol, Nastja, Jasna in trenerka Anja Žonta - se že nekaj mesecev pripravlja na nastop na evropskem prvenstvu v Parizu. Lani je skupina članic v petčlanski postavi (nastopala je tudi Kristina Žerjal) nastopila na svetovnem prvenstvu v Orlandu v Floridi, kjer je osvojila 6. mesto v konkurenci devetih reprezentanc. Petčlanska skupina je bila druga med Evropejkami

KROMA

specifičnih panogah cheerleadinga in cheerplesa. Člani bodo tudi vodili promocijo in razvoj panoge v Italiji. Navijaške skupine Škratov bo vodila trenerka iz Ljubljane Anja Žonta, Nikol Krizmancic in Ester Gregori pa bosta trenirali plesne skupine.

Dejavnost slovenskega navijaškega društva bo letos novembra obogatila tudi organizacija prve mednarodne tekme cheerleadinga in cheerplesa pri nas. Millenium cup, kot so poimenovali tekmovanje navijaških in plesnih skupin vseh starostnih skupin, bo v openško Polispportivo ob podpori Avtonomne Dežele FJK privabila slovenske, hrvaške in italijanske ekipe, morda pa se bo pridru-

JADRANJE - Optimist Dobre uvrstitve članov Čupe na slovenskem DP

V Portorožu so konec tedna priredili slovensko državno prvenstvo v razredu optimist. Tridnevnega tekmovanja so se udeležili tudi štiri Čupini jadralci in tekmovalci Sirene. Na skupni razvrstitvi je bil najboljši Matia Ugrin, član Sirene, ki sicer trenira s Čupino ekipo pod vodstvom trenerja Maurizia Benčića, na končnem 12. mestu. Po prvem dnevu regat, ko je pihala rahla burja, je s 1., 2. in 10. mestom tudi vodil na lestvici, nato pa je zaradi slabših sobotnih in nedeljskih uvrstitev zaključil na 12. mestu. V soboto je veter obračal, kar je zmedlo vse naše jadralce, v nedeljo pa so s termičnim vetrom opravili dva plova.

Mirko Juretič (Čupa) je bil po osmih regatah skupno 21., Haron Zeriali 50., najmlajši Čupini jadralci, kadetini Nina Debenedetti in Giorgia Sinigoj, pa sta zaključili dve regati. Skupno je nastopilo 94 tekmovalcev.

Z nastopi je bil trener Benčić zadovoljen. Za Matio in Mirka je bila to ena izmed zadnjih regat v klasi optimist, saj bosta po oktobrski Barcolini prestopila v razred 420. Ta vikend bodo Čupini optimisti tekmovali na ekipnem slovenskem državnem prvenstvu v Piranu.

Izidi: 1. Maks Vrščaj (Černomelj) 21 točk (6, 6, (13), 2, 1, 1, 2, 3), 12. Matia Ugrin (Sirena) 96 (1, 2, 10, 35, (45), 19, 16, 13), 21. Mirko Juretič (Čupa) 163 (18, 22, 21, 15, 40, (42), 24, 23), 50. Haron Zeriali (Čupa) 304 ((58), 49, 42, 43, 44, 57, 31, 38), 88. Nina Debenedetti (Čupa) 618 (65, 78), 90. Giorgia Sinigoj (Čupa) 628 (79, 74).

KROMA

Bojan Brezigar

Iran, imperij razuma

Ljudje vrednotijo samo,
kar je dobro in lepo

14

V današnjem Iranu z lahko najdeš pričevanja o zgodovini države, od Kirove Perzije do današnjih dni. Manjka pa dolgo obdobje, ki gre od konca vladavine Kadžarov do islamske revolucije leta 1979. To je obdobje, v katerem sta vladala šaha Reza Pahlavi in njegov sin Mohamed Reza Pahlavi.

Reza je bil poveljnik kosaške vojske, kot se je, kot smo že zapisali, imenoval tisti rod vojske, ki so ga v 19. stoletju izvežbali kosaški častniki. Leta 1920, ko je Sovjetska zveza pripravljala napad na Teheran, je Reza s svojo četo zavzel prestolnico, kjer je bila šahova vojska v razsulu in oblasti po ustavni revoluciji leta 1905 še niso uredile države. Obstajala je resna nevarnost, da bi Sovjetska zveza zasedla ves Iran in Reza je to preprečil. To je bil seveda državni udar; Reza ga je lahko izvedel zahvaljujoč se odločilni pomoči britanskih oblasti, ki seveda niso želele, da bi Rusi zavzeli državo s tako pomembnimi naftnimi ležišči in da bi preko Irana odprli pot do Perzijskega zaliva, ki je bil v tistem času zelo pomemben za britanski imperij in njegove poti proti Indiji in naprej.

Spopadi v državi so trajali dve leti in šele oktobra 1923 je Reza popolnoma obvladoval državo. Najprej se je zavzemal za republiko, vendar so temu nasprotovali veleposestniki in kler. Leta 1925 mu je uspelo prepričati parlament, da je odstavil zadnjega šaha kadžarske dinastije in njega razglasil za šaha. Takrat si je nadel priimek Pahlavi in bil je torej začetnik nove dinastije.

Reza Pahlavi ni bil izobražen človek; nekateri viri celo trdijo, da je bil nepismen in da se ni naučil pisati niti po ustoličenju za šaha. Ni znano, ali je to res, gotov pa je podatek o njegovi skromni izobrazbi. Bil je navdušen nad Zahodom, prav tako pa je z navdušenjem spremljal reforme, ki jih je Mustafa Kemal Atatürk uvedel v sosednji Turčiji, večnemu tekmeču Irana. Njegova vladavina ima tako nekaj sončnih, vendar tudi veliko senčnih plati. Z enim stavkom lahko rečemo, da je Reza Pahlavi prinašal zahodni napredek, ne pa tudi zahodne politične kulture. V času njegovega vladanja je bila zgrajena transiranska železnica in ustanovljena univerza v Teheranu, prva perzijska univerza sploh. Številne študente je pošiljal na študij v tujino in po vsej državi je gradil šole, kulturne domove in podobne strukture. Ob posnemanju Atatürka je ženskam prepovedal nositi šador in policija jim je trgala rute z glav kar na ulici. Iz Irana je hotel narediti moderno sekularno državo, vendar se sam ni bil pripravljen odpovedati niti kančku oblasti. S takim delom se je seveda zameril kleru; svojo oblast pa je utrjeval tudi s

krutostjo, ki je bila dokaj značilna že za perzijske vladarje v prejšnjih stoletjih. Ministre je stalno odstavljali in veliko jih je dal ubiti, vse obljube o demokraciji so šle v pozabo in Iran je ponovno postal absolutistična država. V Mešedu so verniki protestirali v mošejah; dal je porušiti mošeje in pobiti protestnike. Od nomadov je zahteval, da se za stalno naselijo; nomadi tega niso sprejeli in dal je zastupiti vodo v vodnjakih, iz katerih so pili. Spremenil je tudi ime države: nič več Perzija, država je »država Arijev«, torej Iran. Vendar v tem ni bilo rasističnega pristopa, saj je štivil Jude, ki so živeli v Iranu.

Dokler so bile spremembe samo notranjopolitične, so jih Angleži nekako prenašali. Ko pa se je, ob bližanju druge svetovne vojne, čedalje bolj povezoval z Nemčijo, je začelo zaveznikom prepadati in leta 1941 so Angleži in Rusi skupaj zasedli Iran, prisilili šaha k odhodu

in za šaha postavili njegovega sina Mohameda Rezo Pahlavija.

Naslednje poglavje iranske zgodovine se odvija leta 1951, ko je za predsednika vlade izvoljen Mosadek. Eden prvih njegovih ukrepov je nacionalizacija naftnih polj. Šah se s tem ne ukvarja: izbira si žene, odhaja v Švico smučat, igra nogomet, organizira ples v maskah, leti z zasebnim letalom, ki ga upravlja sam. Ljudstvo je nad Mosadekom navdušeno, vendar se navdušenje kmalu poleže: Angleži in Američani so vzpostavili embargo na trgovino z Iranom; nihče ne kupuje iranske nafte in nihče ne trguje s to državo. Država je na robu bankrota. Mosadek pa naredi še eno napako: vzpostavi tesne odnose z iransko komunistično partijo Tudeh, kar dokončno razkači Angleže, ki že mislijo, kako bodo Rusi prodrli do Perzijskega zaliva.

Vojska je nezadovoljna in častniki so bliže šahu kot Mosadeku. Šah odstavi Mo-

sadeka in imenuje Zahedija za predsednika vlade, nato z ženo Sorajo odpotuje v Rim. Ljudstvo slavi njegov odhod in začne uničevati spomenike, naenkrat pa iz vojašnic privre vojska, ki zaduši upor. Šah se vrne in prevzame oblast, Mosadek gre v zapor in voditelji komunistične stranke Tudeh so pobiti. Sicer je bilo v nekaj dneh pobitih 5000 šahovih nasprotnikov. Ni treba posebej pojasniti, kdo je vse to organiziral. Kot ob drugih podobnih primerih je to bila CIA.

Tukaj se tudi začne kruta diktatura Mohameda Reze Pahlavija. Zaporji so polni političnih jetnikov, ljudje izginjajo. Iran se tehnološko modernizira, vendar je vse samo navidezno. Ljudje so revni, kot še dolgo ne. O pravicah ni mogoče govoriti. Zunanji blišč zahodne države je samo pesek v oči, Iran je prava diktatura. Tudi kler je pod pritiskom in voditelj iranskih šiitov Homeini se mora zateči v tujino, najprej v Irak in nato

v Francijo. In medtem ko so ljudje lačni, si bogataši privoščijo vse najboljše. Restavracije in zabavišča v predmestju Teherana, ob vznožju Alborza, so vedno polni. Vsak dan odleti s teheranskega letališča letalo v Evropo. Polno je Irančanov, ki gredo na kosilo v eno luksuznih evropskih restavracij. Po kosilu sedejo na letalo in se vrnejo v Teheran. Cena: 2.000 dolarjev na osebo. To pa seveda ne velja za šaha in za njegove najbližje: zanje je potovanje preveč utrudljivo. Posebno letalo iz Pariza vozi kuharje in hrano v Teheran; tu pripravijo kosilo ali večerjo in se nato vrnejo v Pariz. Cena? Kdove...

Ena izmed značilnosti perzijske zgodovine je, da Perzijci po smrti niso slavili svojih vladarjev. Izjemo predstavljata samo Kir in Abas. Mnogo vladarjev je bilo znanih po krutosti, med njimi tudi prvi šah dinastije Kadžarov Agas Mohamed Khan, ki je dal pobiti vse moške in oslepiti vse otroke v Kermanu: v dokaz so mu morali vojaki prinesiti njihove oči v košari. In to je naredil samo zato, ker so v Kermanu dali zavetje prejšnjemu šahu, ki ga je on odstavil. Takih grozodejstev je bilo v zgodovini Irana veliko in Mohamed Reza Pahlavi je, čeprav z metodami modernega časa, sledil njihovem zgledu.

Kogarkoli vprašaš v Iranu po njem, ti bo povedal, da je bil slab vladar. Prijazne besede pa boš slišal, ko vprašaš po njegovi zadnji ženi Farah Dibi. Čeprav je tudi njeno ime povsem izginilo iz javnosti, ljudje radi povedo, da je bila velika ljubiteljica iranske umetnosti in je veliko naredila za njeno ohranitev: tako naj bi bila ustanoviteljica dveh pomembnih muzejev prav njena zasluga: muzeja stekla in keramike in muzeja preprog, v katerem so zbrane dragocene perzijske preproge, nekatere stare tudi več sto let. Pri iranskih ljudeh večkrat ugotoviš, da vrednotijo, kar je dobro in lepo, in ne delujejo samo po nekaj ustaljenih klišejih, kot bi od družbe, kakršno opisujejo na Zahodu, tudi pričakovali.

Zgoraj: restavracije in zabavišča v predmestju Teherana, ob vznožju Alborza, so vedno polni.

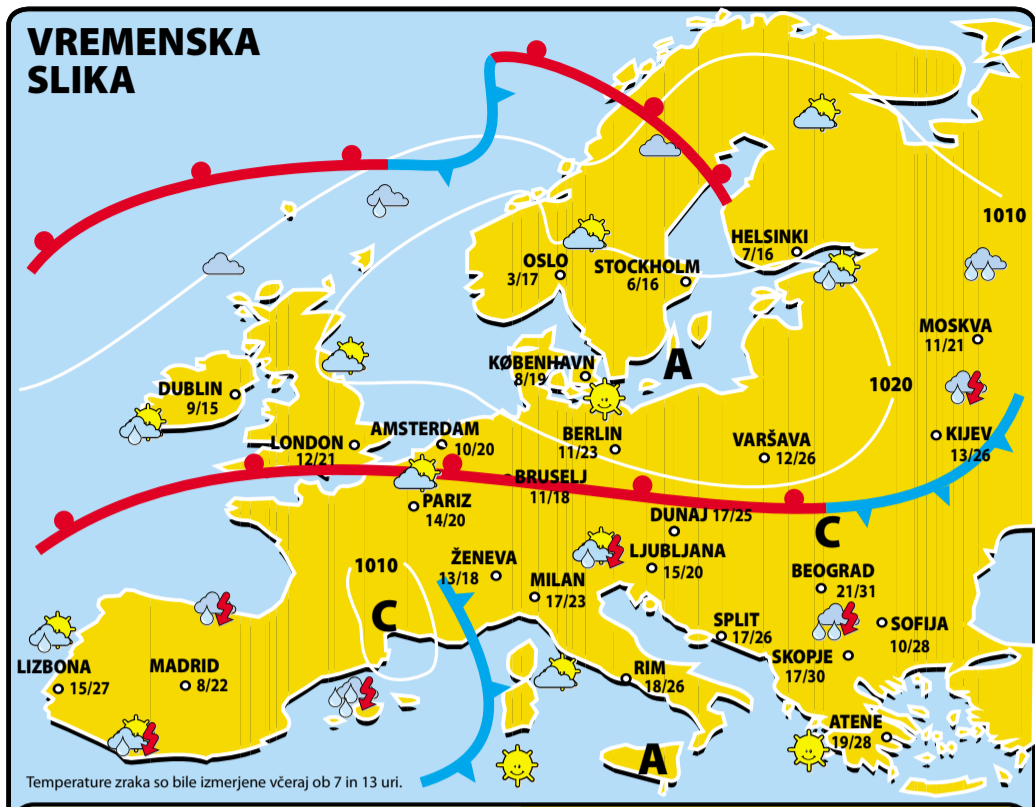
Levo: dragocene perzijske preproge v muzeju, ki ga je ustanovila Farah Diba

se nadaljuje

jasno zmerno oblačno oblačno rahel dež zmeren dež močan dež nevihte veter megla rahel sneg zmeren sneg močan sneg topla fronta hladna fronta okluzija izobara C središče ciklona A središče anticklona

Območje zračnega pritiska, ki se trenutno nahaja nad Španijo se pomika proti vzhodu. Danes zvečer se bo nov frontalni val blizal zahodni Italiji. Ta fronta ne bo sicer bistveno vpliva na vreme pri nas a se bo nad našo deželo zadrževal precej vlažen zrak.

Nad južno Skandinavijo in Balkanom je območje visokega zračnega pritiska, drugod nad Evropo pa je območje enakomernega zračnega pritiska. S šibkim vzhodnim vetrom doteka nad naše kraje razmeroma topel in vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA
 Sonce vzhaja ob 6.47 in zatone ob 19.10
 Dolžina dneva 12.23

BIOPROGNOZA
 Danes se bodo pri občutljivih ljudeh pojavljale vremenske pogojene težave, tudi nekateri bolezenski znaki bodo še okrepljeni. Priporočamo večjo previdnost.

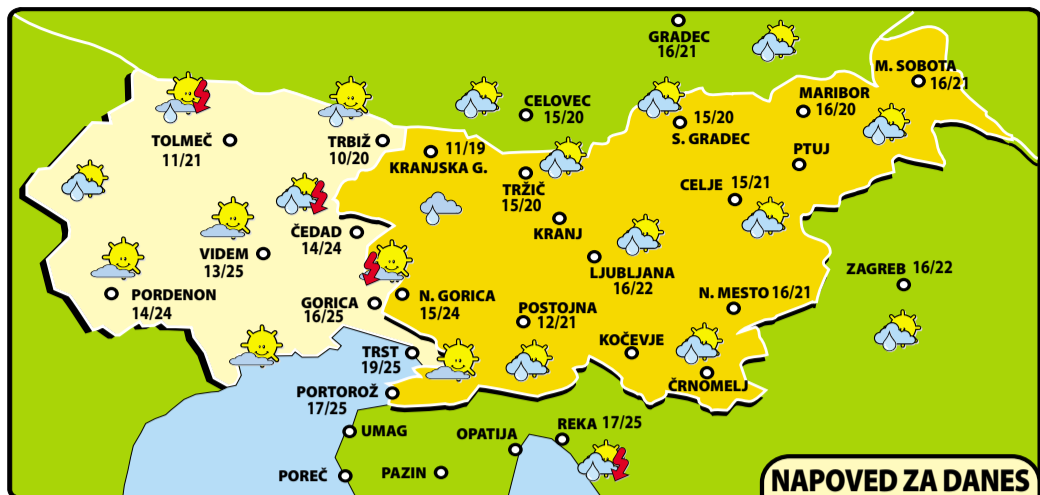
MORJE
 Morje je skoraj mirno, temperatura morja je 22,2 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	19	2000 m	9
1000 m	16	2500 m	6
1500 m	11	2864 m	4

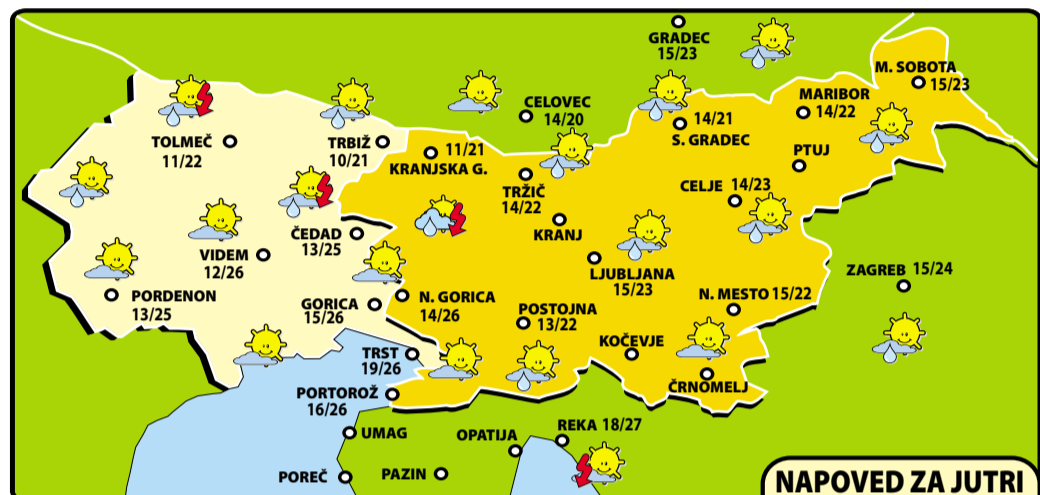
UV INDEKS
 UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu v gorah dosegel 6, po nižinah 5.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Po vsej deželi bo precej spremenljivo vreme, možna bo tudi kakšna ploha, ki bo verjetnejša v hribih v popoldanskem času. Po nižinah in ob morju bodo verjetne tudi večje razjasnitve. Ponoči se bo v nižinskem pasu ponekod lahko pojavila megla v pasovih.

Danes bo spremenljivo do pretežno oblačno. Občasno bodo krajevne padavine, deloma plohe, na Primorskem tudi posamezne nevihte. Jutri zjutraj bo po nekaterih nižinah megla. Najnižje jutranje temperature bodo od 11 do 16, ob morju okoli 17, najvišje dnevne od 16 do 22, na Primorskem do 25 stopinj C.

Po vsej deželi bo spremenljivo; v hribovitem svetu se bodo popoldne lahko pojavljale krajevne plohe. Bomo pa deležni tudi večjih razjasnitev. Ponoči se bo v spodnji nižini lahko pojavila megla v pasovih.

Jutri in v nedeljo bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo, zjutraj bo po nižinah megla. Popoldne bodo še nastale posamezne krajevne plohe ali nevihte.

Mercator Center Nova Gorica

Industrijska cesta 6, Kromberk, Slovenija

Delovni čas: od ponedeljka do sobote od 9. do 21. ure, nedelje od 9. do 15. ure

Ponudba velja od 17.9. do 29. septembra 2009 oz. do razprodaje zalog.

Mercator
najboljši sosed 60 let

Super ponudba!

80% ceneje

Set posod
Lock&Lock
5 - delni
Redna cena: 28,73 EUR
5,75€

Set posod
Lock&Lock
4 - delni
Redna cena: 18,73 EUR
3,75€

Ponudba velja v času od 18. 8. oz. do prodaje zalog v Hipermarketih ter večjih prodajalnah M Tehnika s tovrstno ponudbo.

PRAZNIČNO PAKIRANJE

Jabolčni sok 100%
3 x 1 liter
+ 1 liter brezplačno

2,37€

Sir Edamec,
cena za kg v kosu
Mlekatna Celeia, Petrovče
Redna cena: 8,61 EUR
Akcijska cena za razrez:
5,59 EUR

37% prihranka

5,37

SUPER CENA
EUR

Restavracija Mercator Center Nova Gorica

Posebna ponudba od 17. do 29. septembra 2009

Menu 1:
pleskavica s prebrancem
2,90 EUR

Menu 2:
bučkina lasagna
2,90 EUR

Hipermarket

SANTANA

PABLANI

KALIA

Restavracija

ZLATARNA CELJE

Dr. Natura

HOLIDAYS

KNJIGARNA IN PAPIRNICA DŽS

DELMAR ribarnica

Pohištvo

TrgoAvto

MODANA

simobil

Sanolabor

BEAUTIQUE

MESARNA OPREMA

comshop

INTERSPORT

Medvesek Pušnik

Svilanit

URKO

Walter

200TIC

JANA

Sladkarnica

beti

Adriatic Slovenia

Reko

sloWatch

LOTERIJA SLOVENIJE

MASS

MANA

Avtopralnica Talimar

SLAVIJA

NLB